

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 4 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 18.

V Ljubljani, dne 6. maja 1915.

Leto XXVIII.

Beseda o pravem času.

Ogrski ministrski predsednik govori večkrat pred svojo stranko; najvažnejše so pa njegove izjave v državni zbornici.

Kakšnega pomena je na primer izjava ogrskega ministrskega predsednika v državni zbornici te dni, ki je v nji povedal, da naša vojska ne meri na to, da bi kaka država postala svetovna velevlast, marveč na to, da bi se države in narodi mirno in svobodno lahko razvijali. Nekateri prenapeti Nemci so namreč ob tej vojski zakričali in tudi po časopisih in knjižicah napisali, da gre v tej vojski za to, da nemška država postane svetovna velevlast, ki bo vodila Evropo. Dobili so se ljudje, ki so mislili, da je to mnenje vseh. Zdaj vedo ti in vsi, kateri so se kaj bali v tem oziru, da to ni res. Tisti prenapeteži so osamljeni; nihče ne stoji za njimi. Naša država se bojuje za svoboden razvoj narodov in držav, ne pa za kako svetovno velevlast. Veseli smo te izjave.

Načelnik Hrvaško slovenskega kluba je v nedeljo teden ob zborovanju savinjske mladine izpregovoril v tem oziru te-le znamenite besede:

»Kljub vsem sovražnikom, ki nas hočejo bodisi s sumničenjem, ogovarjanjem, preganjanjem, bodisi s sladkim prigovarjanjem ali prikritim zbadanjem zvabiti na druga pota, stojmo nepremakljivo na avstrijskem domoljubnem stališču! Kakor se je treba držati verskih načel, kakor je treba zvesti ostati svojemu materinemu jeziku, tako nam je treba tudi neomajene zvestobe do cesarja in Avstrije. Ako hočemo imeti trdna tla pod nogami, potem ni dovolj samo zvestoba veri in narodu, ampak tudi državi. Razločujmo vlado in državo! Naše stališče napram vladi je lahko različno, proti državi mora biti vedno isto: stališče zvestobe in vdanosti. Ko naši bratje in očetje krvavijo na bojiščih za avstrijskega cesarja in avstrijsko državo, bilo bi grdo izdajstvo na njihovem čustvovanju, ako bi drugače govorili in mislili. Da so naše organizacije bile vedno

tudi na domoljubnem stališču, s tem se je slovenskemu narodu že neizmerno veliko koristilo. Marsikatero zlo, ki bi nas bilo sicer obiskalo, je šlo mimo nas. Toda sedaj ne smemo in ne moremo odkrito govoriti, a prišel bo čas, ko bomo lahko tudi to dokazali.

Glavni dobitek.

Vedno glasnejše postajajo pritožbe o vedno naraščajoči draginji in čimdalje večji težavi življenja. Oblasti si sicer prizadevajo, da bi to zlo odvrnile, toda brez vidnega uspeha. Štajerski poslanec Hagenhofer je pisal prav v nekem nemškem časopisu: »Vidi se, da se vzrokov draginje ne pozna, zato je tudi pobijanje draginje ponesrečeno.« — Vojska prinese gotovo seboj podražitev nekaterih reči. Toda sedaj so se podražile pri nas tudi stvari, ki nimajo z vojska prav nič opraviti. Pri drugih stvareh zopet je pa podražitev tako visoka, da ni z vojsko v nobenem razmerju. Zato je iskati vzrokov draginje povsem drugod kot samo v vojski. Vzroki draginje so predvsem: oderuštvu in izjemajoče prekupčevanje. Navedimo samo nekaj zgledov za to.

Prevssem žito. V Avstro-Ogrski je pridelalek pšenice z ozirom na prebivalstvo dvakrat tako velik kot v Nemčiji. Vendar vidimo sedaj zelo čuden pojav. Pri nas so zaloge pšenice že popolnoma izrabljene, v Nemčiji so pa pravkar dovolili, da sme prebivalstvo porabiti več pšenice nego zdaj, obenem so pa cene za moko in kruh znižali. Gotovo je, da je bil pšenični pridelalek preteklo leto pri nas slabo srednje množine, tudi je odpadel pridelalek iz Galicije. Toda vse to še ni zadosten vzrok. Zato je neverjetno, da ne bi bile še kje skrivne zaloge pšenice, ki čakajo še višjih cen. To domnevanje podkrepčujejo dogodki z žitnimi zalogami na Ogrskem. List »Pressburger Tagblatt« je poročal dne 1. aprila (poročilo ni bilo ovrženo), da je dala ogrska vlada vse zaloge žita v razdelitev neki židovski banki (Ogrski splošni kreditni banki). Mesto Pressburg je kupilo od te banke deset vagonov pšenice ter takoj plačalo polno kupnino v znesku 180.000 K; toda mesto ni dobilo niti zrna pšenice, čeprav jo je kupilo in plačalo. Šele čez tri tedne se je posrečilo mestni upravi, da je dobila po mnogem prizadevanju sedem vagonov pšenice. Toda zopet nova težkoča. Pšenice se ni smelo mleti, ker je ogrska banka pridrževala koruzo, s katero bi se morala pšenica mešati. Tako je delala velika banka, kaj šele mali ogrski židovski trgovci!

Meso. Avstrija ima veliko večje zaloge klavne živine nego Nemčija. Vendar je sedaj meso v Nemčiji ceneje nego v Avstriji.

Usnje se je podražilo za 100 do 200 odstotkov. Zakaj? Kje so vzroki. Ne moremo jih najti.

Zelo značilna je podražitev pri Tomaževi žlindra. Tomaževa žlindra se prideluje v železni industriji, predvsem v železoindustrijski družbi v Pragi. Ta družba pa je duša znanega železnatega kartela in plačuje letno 45 do 50 odstotkov dividende od svojih dobičkov. Mislilo bi se, da v času, ko prinaša ljudstvo nepopisne žrvice za domovino in dobiva železna industrija neizmerna naročila od vlade, ne bi bilo treba podraževati Tomaževe žlindre. Toda družba hoče imeti še večje dobičke! Zato naj bo vojska vzrok, da se je Tomaževa žlindra podražila za 100%.

Nasteli bi lahko še celo vrsto blaga, ki se ni podražilo vsled vojske, temveč vsled oduške prekupčije. Da cvete ta kupčija sedaj kot ni še nikoli, priča tudi glas iz kroga židovskih trgovcev. Njih glasilo v Avstriji, »Neue Freie Presse« piše: »Mnogi ljudje poznajo sedaj samo težave vojskinega časa... Za maihen krog ljudi pa pomeni ta čas čas obogatitja in povzdig k blagostanju in bogastvu. Čez noč so zrastle iz tal novi milijonarji, izmed katerih so si mogli mnogi prej le s težavo pridobivati vsakdanji kruh. Naenkrat je bilo treba zadostiti potrebi po predmetih, vrednih stošine milijonov. Pri tem so delovali posredovalci in prekupci. Pri ogromnih množinah blaga so znašale prekupčevalske vsote ogromne zneske. O teh si moremo ustvariti sliko, ako pomislimo, da je na primer pri nekaj stotisočih kosih vojaških oblek zaslužil prekupec ali posredovalec po 1 do 2 kroni pri kosu. Pri 100.000 oble-

kah je to 100 do 200 tisoč kron. Če je ena taka oseba posredovala več takih nabav, je zaslužila lahko milijon, pri tem pa nič riskirala in se le malo majala. Seveda so imele tudi tovarne pri tem ogromne dobičke. Prve firme so dobivale zelo pogosto naročila iz druge (posredovalčeve) reke. Potem je mnogo konzorcijev (družb) za volnene reči, umivalne priprave, stvari za varovanje pred mrazom itd. S temi firmami so napravljene pogodbe, v katerih so izgovorjene vojne doklade k cenam. Mnoge tovarne so bogato zaslužile tudi s tem, da so imele v zalogi surovine ali že izdelano blago, katero so prodale za visoke cene. Majhni trgovci ali tvrdke z malo kapitala so zaslužile milijone. Tudi potom prekupcev so se nabrala nova premoženja. Vojska je naklonila glavne dobičke dosedaj povsem neznanim ljudem.»

Tem besedam židovskega lista nimamo nič pripomniti. Zdi se nam samo, da s tem, ko pripoznava resnico, ne more zakriti svoje nevolje, da ti glavni dobitki niso pripadli samo veletovarnarjem in veleakcijskim družbam, katere podpirajo to trobento avstrijskega židovstva.

Za nas je gotovo, da ne gre tam poštenim potom, kjer rastejo čez noč milijonarji iz tal, kjer se delajo iz ljudi, ki so se prej s težavo preživljali, bogatini. Vojska je dala tisoč priložnosti za odušstvo. Vojska je dala priložnost vsakovrstnim goljufijam, ki so cvetele zlasti na Ogrskem.

Jasno je, da take stvari spodkopujejo ljudsko blaginjo in slabe odporno moč države. Zato pravi prav list »Alpenländer Bote« (Planinski Vestnik): »Medtem, ko se bore in umirajo tisoči naših sinov in bratov tam zunaj na bojnem polju, srkajo brezvestne pijavke v brezsrarni strasti po dobičku kri lastnih sodržavljanov in slabe naše moči skoraj bolj kot sovražnik. Ali moremo take pojave smatrati za mogoče v dobro urejeni državi? V naši državi imamo sicer postavbe proti odušstvu, toda te ne dosegaajo tistih, za katere so najbolj potrebne. Če so obstoječi odloki prerahli, naj bi se napravili novi. Sedanji čas je čas izjemnih odredb. Resnost položaja zahteva, da se jim klonimo. Zakaj bi se ne dalo dobiti tudi za oduhuje izjemne odredbe, ki bi napravila konec njihovega početju? Z židovskim naziranjem v vseh dopuščenih kupčijah mora država enkrat pomesti in temeljito zdobiti to naziranje. Je zadnji čas, drugače bo trpela država neizmerno škodo. Da pa bodo odredbe proti oduhuju tudi koristile, se morajo izpeljati temeljito, brez ozira na stan ali osebo. Brezobzirno uničenje odušstva je vojna pomoč v velikem pomenu. To bi utrdilo mir in zaupanje ljudstva in povzdignilo tudi zaupanje do oblasti.»

Tako ta list.

Mi pa mislimo, da je vse to sedaj zaenkrat že precej prepozno. Ampak dalo bi se narediti nekaj drugega. Če kdo zadene srečko, mora odstopiti državi gotov odstotek. Sedaj je mnogo ljudi, ki so zadel glavne dobitke. Država potrebuje denarja. Naj ga išče v prvi vrsti pri teh. Če pridejo novi davki — gotovo bodo prišli — naj zadenejo v prvi vrsti one, ki so potegnili v vojski — glavne dobitke. To bo edino pravično!

O kreditnih razmerah v vojnem času.

Predaval na občnem zboru Zadržne zveze dr. J. E. Krek.

Moj predmet »Kreditne razmere v vojnem času«, je za umevanje sedanjega časa in gotovih bojazni, ki so neopravičene, važen in potreben.

Kreditne razmere pred vojsko se imele ta-le značaj: Ljudje so zmerom bolj nalagali denar v industrijo in zmerom manj kupovali papirje, ki se stalno obrestujejo. In vedno težje so spravljale države in dežele te papirje med ljudi, dočim so na drugi strani denarja v gotovini vedno več rabile. Obrestna mera od obveznic je poskočila na 4 in pol odstotka že pred vojno. Obenem pa se je vedno več nalagalo v industriji. Obrestna mera za posojila je vedno rasla; denar se je vedno težje dobival; za likvidnost denarja pri denarnih zavodih je bila splošno trda; denarja je manjkalo. Klub raznovrstni konkurenci in lovu za denarjem, kljub velikemu pomanjkanju denarja pa je bila naša valuta do vojske v najboljšem stanju. Naš papirnat denar je imel na svetovnem trgu tisto veljavo kakor zlati denar, ki ga je pomenjal; imeli smo neomejno pariteto valute, to je enakost med vrednostjo papirnatega denarja in med zlatim denarjem. Tako je bilo pred vojsko.

Ob času vojske pa so se pokazale tri stvari: prvič, denarnih sredstev, bankovcev imamo neprimerno več kakor jih je bilo pred vojsko. Drugič: likviditeta denarja pri bankah se je silno pomnožila. Tretjič se je pokazala, da imamo že danes velik disagio, to je razloček med vrednostjo papirja in zlata.

Kar se tiče prve točke, glede denarnih sredstev, treba omeniti, da naša avstro-ogrška banka ne izdaja izkazov, koliko je ona med tem časom s svojim tiskalnim strojem napravila bankovcev in jih dala med ljudi. Sklepano pa to neposrednje lahko iz izkazov, ki jih imamo v tem oziru na Nemškem. V Nemčiji je bilo 23. julija lani za 1890 milijonov mark banknot; 31. julija lani je bilo 2909 milijonov banknot, že čez eno milijardo več; 7. avgusta jih je bilo 3897 milijonov, torej zopet skoro za 1 milijardo več, 30. septembra pa 4490 milijonov. Če pa še prištejemo ziroimetje posameznikov pri bankah, skupaj 2500 milijonov, vidimo, da je bilo 30. septembra denarnih sredstev, papirja, za 7 milijard na denarnem trgu, torej čez devet tednov za 4900 milijonov več kakor 23. julija. Tako na Nemškem.

To predavanje je objavil v svoji zadnji številki »Narodni Gospodar«. Nam se zdi ta predmet, ki ga je obravnaval dr. Krek, tako važen, da ga podajemo tudi našim čitateljem z namenom, da se misli, podane v predavanju, čim najbolj razširijo med ljudi.

Pri nas pa je začetkom vojne denarja sploh bolj manjkalo kakor na Nemškem. Jaz sklepam, da je vsota denarnih sredstev med ljudmi, to je banknot, pri nas neprimerno bolj rastla kakor na Nemškem. Denar, ki ga država najame zase, kot vojno posojilo na primer ali kot začasno posojilo pri bankah, gre pa domala ves med ljudi, bodisi v obliki podpor ali kot plačilo za to, kar se kupi in nabavi za vojaštvo, ali za druge državne potrebe. Le malo tega denarja gre v tuje države; saj nimamo ž njimi zdaj skoro nobene trgovine. Ta razloček med količino papirnatega denarja pred vojno in med denarnimi sredstvi je silno velik. To stvar moramo dobro držati v spominu, da moremo presoditi, kako se bo denarno gospodarstvo razvijalo, ko nastane zopet mir. Iz tega razločka sledi že sedaj, o čemer pišejo vsi časopisi, da je likvidnost denarja pri bankah že danes silno velika, tolika, da ne vedo kam ž njimi. Danes je pri denarnih zavodih denarja več kakor ga potrebujejo, ker je denarnih sredstev več, obenem pa potrebe za kredit manj. To je umljivo, ker se, na primer, več ne zida; ljudje hranijo in kdor le more, se izogne vsaki novi napravi.

In potem tretja točka, katero sem omenil: mi iramno že danes visok disagio. Prosim, da mi sledite pri tej razlagi! Denar nima več tiste veljave, kakor je zapisano na papirju. Če hočete danes, na primer, poslati kakemu vojnemu ujetniku denar v frankih, morate dati za 1 frank 1 K 30 vin.¹ Navadno stane 1 frank v zlatu 95²² vin. našega denarja. To pomeni, da je vrednost našega papirnatega denarja padla skoraj za 25 vin. pri kroni. Isto razmerje je pri marki, rublju in šterlingu. Zakaj to? Ker pri nas ne plačujemo v zlatu. Avstro-ogrska banka nima dolžnosti plačevati v zlatu. Zaradi tega vlada pri nas in na Nemškem papirnati denar. Zlata veljava je pri nas samo na papirju. In pri nas vidimo, da se da izhajati tudi s papirjem. Samo prehod je težak, a se bo izvršil, toda z velikimi izpremembami v gospodarstvu.

Če si ogledamo položaj za naprej po sklepu miru, ki naj bo srečen in trajen, si moramo predočiti, da bo naša država v svojih razmerah imela silno velikih investicij. Vse tropično, subtropično, kolonijalno blago — bombaž, kava, riž — vsega bomo potrebovali, tudi volne, kož, usnja. Če bo hotela industrija živeti, mora biti pripravljena na nove nabave, da se retablira. To bo ostalo ogromnih vsot denarja in naše zlato bo šlo ven iz države. Na plačevanje v gotovini ni mogoče misliti; če avstro-ogrska banka pred vojsko ni plačevala v zlatu, bi bilo po vojski to popolnoma nemogoče.

Mislím, da ne more računati ob ti vojski nobena država s tem, da bi dobila vojno odškodnino. Svote so pre-

¹ Od zborovanja je poskočil frank že na 1 K 32 vin.

velikanske. Naša država ima 80 do 85 milijard vsega premoženja. Na tem premoženju je že danes 10 milijard državnega dolga, ki se mora obrestovati in odplačevati iz tega premoženja. In 10 milijard dolga moramo šteti za po vojski; v resnici je še premajhna ta številka. Samo v Galiciji so naračunali, da je treba, da bo mogoče zemljo obdelovati, 4 milijarde. Koliko pa je še drugod pokončanega, koliko stane vojska sama na sebi, koliko znašajo podpore za družine vojakov itd. Ogrski deželnohrambni minister Hazai je ob začetku vojske izračunal, da bo stala, če bo trajala eno leto, 10 milijard. To bi se razdelilo na obe državni polovici. Zdaj že vidimo, da je samo za našo državno polovico 10 milijard premalo. In če bi ta vsota zadostovala, bi to pomenilo, da se bo Avstrija, ki je že pred vojno imela 1 osminko vsega svojega premoženja zadolženega, zadolžila še za eno osminko, da bo torej ena četrt vsega premoženja zadolženega. In ta dolg bo treba pokriti!

Vsled tega je čisto gotovo, da bo disagio obstal tudi po vojski.

Kako se bo ta stvar kazala v naši državi? Da bo za toliko vse dražje. In tu pridete do tistega stavka, ki je bil danes že enkrat izrečen, da moramo računati tudi za prihodnje leto z draginjo. Ta stavek je utemeljen v okolnosti, ker ne bo blaga; živino na primer bomo doleje poklali, — utemeljen pa je stavek tudi, kakor vidite, v izpremembah v denarni vrednosti. In če s temi dejstvi računamo, če si ta denarni položaj predstavimo tako, kakor sem vam ga naslikal, pridemo pri vprašanju, kaj naj storimo, do sledečih zaključkov:

1. Računati moramo s tem, da bodo kmetijski pridelki dražji in da bo zemlja dražja. Celo po zmagoviti vojski leta 1871. so se na Nemškem zemljišča silno podražila, in zlasti strašno povsod podražila stavbišča. Iz tega sledi, in to priporočam vsem, ki imajo pri stvari kaj govoriti, da si naj občine zagotove potrebne prostore za delavske hiše. Na kmetih ne, ampak v industrijskih krajih. Kajti potem, vsled tega, ker se bo vrednost stavbiščem dvignila in bodo cene za stanovanja silno poskočile, se bo dalo v tem oziru težko kaj storiti. Temu se da sedaj še pomagati, če bodo občine razumele svojo nalogo in če pravočasno nabavijo za delavske hiše potrebna zemljišča. Pri tem se naj poslužijo zakona, ki ga je naš državni zbor sklenil pred dvema letoma, po katerem je mogoče, da je lastnik zemljišča občina, lastnik hiše pa za 90 let kako društvo.

Drugo, kar je važno in kar treba poudarjati, je sledeče:

Investicije za kmetijstvo, za obdelovanje zemlje, so koristne. Najboljše je, če se denar, ki je na razpolago, porabi za umetna gnojila, in da se na zemljišču vse napravi, kar je mogoče. Denarja, s katerim bi se imela zboljšati zemljišča, ni hraniti; denar, ki je v tem naložen, je najboljše naložen, ker

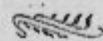
ne bo izgubil veljave, ampak se bo še ohranil in pomnožil. Zaradi tega ni prav, če kdo misli, da je sedaj prišel čas, da se ljudem odsvetuje investicije, češ, sedaj nikar nič delati! To je po moji sodbi najugodnejši čas za kmetijske investicije, ki se pa dajo izpeljati seveda samo v toliko, v kolikor to delavske moči pripuščajo. Na vprašanje samo, ali naj dandanes denar hranimo, ali naj ga tiščimo, na to vprašanje je odgovoriti: Prijatelj, v zemlji ga naloži! Obrtna podjetja danes začinjati, je pa tvegana, nevarna reč. Za obrtne stvari sedaj ni pravi čas. V kmečka gospodarstva pa le kolikor mogoče denarja nalagati. Zato sem z žalostjo slišal od strokovnjaka, da se ljudje premalo poslužujejo še tistih umetnih gnojil, ki so na razpolago. Recite ljudem: zemlja bo po vojski več vredna, in kar bo rodila, to je glavna reč!

Potem poučimo ljudi, da ne bodo denarja doma držali in ga doma spravljali. Ne le, da pri tem izgube obresti, tudi ukrade jim ga kdo lahko; in če bi prišlo do invazije, se lahko ves ta denar izgubi. Naše ljudi je treba poučiti, tako kakor otroka hoditi učimo, da je edino pravilno, če nalože svoj denar v domačem denarnem zavodu, ki sloni na vrednosti zemljišč. Mogoče je, da se sovražnik pokaže, in da bo vsled tega izgubil papirnati denar precej svoje vrednosti; to pa je nemogoče, da bi zemlja izgubila svojo vrednost. Če zaupaš torej denar denarnemu zavodu, ki sloni na vrednosti zemlje, zaupaš ga tisti sili, ki je nobena reč premagati ne more, ki bo vrednosti ohranila, tudi če bo stvar še nekaj časa trajala.

Jaz nisem teh misli, da je treba iskati pomoči pri sodiščih; toda če se dobi kak lopov, ki laže, da se bo ta ali ona posojilnica podrla, takega je treba naznaniti. Časi so resni in tisti greši, ki takega lopova ne da zašiti. Če zasledite takega človeka, brez vsakega usmiljenja, brez vsakega odloga naznanite priče sodišču, da stvar naprej zasleduje. Taki ljudje so v kvar celemu narodu. Pri občinih zborih svojih domačih zavodov prepričajte ljudi, kako je z denarjem, pridobite jih za to, da bodo to, česar ne morejo vložiti v svoja zemljišča, nosili v domače hranilnice!

Nepopisno neumno pa je doma zbirati srebro: krone, ki so polovice manj vredne, kakor je na njih napisano. Tesavriranje denarja doma ima lahko strašen učinek. Če tiščimo denar doma, ni mogoče redno razviti denarnega gospodarstva tako, kakor bi moralo biti. Če bi denar, ki je sedaj skrit, prišel na površje, bi se veliko lažje rešilo tudi znižanje obrestne mere za posojila.

Vse te stvari so potrebne, da se ljudem povedo. Diagio, na to bodimo pripravljene, bo tudi po vojski obstal; pripravljene pa bodimo tudi na draginjo, ki je s tem zvezana.

Pregled po svetu.

Avstro-Ogrska. Cesar je dne 17. pr. mes. zasljal v daljši avdijenci ministrskega predsednika grofa Stürgkha. — Železniško ministrstvo je naročilo po raznih tvornicah 210 novih lokomotiv in približno 10.000 novih železniških voz. — Proti generalu pehote vitezu pl. Auffenbergu so uvedli preiskavo, da se pojasni neka v zadnjem času vložena obdolžitev radi njegovega protidolžnostnega poslovanja 1 1912. — Ministrski predsednik grof Stürgkh in ministra Georgi in Engel so se podali dne 2. t. m. na posvetovanja v Budimpešto. — Naš zunanji minister je bil 25. m. m. v Berlinu. — V ogrski državni zbornici so sprejeli pretekli teden sledeče zakone: 1. Zakon o razširjenju crnovojniške dolžnosti od 18. do 50. leta. 2. Predlog o uvrstitvi ogrskih crnovojnikov v avstrijske čete, ki se dopoljujejo iz Galicije in Bukovine. 3. Zakon o podaljšanju poslaniških mandatov in municipijalnih volitev. 4. Razpravo o gojitvah pri vojaških dobavah.

Vatikan. Sveti oče je zasljal 22. pr. mes. nemškega poslanika pri kvirinalu kneza Bülova. — Sedaj potrjujejo tudi vaticanski listi, da je bolgarski car o Veliki noči pravilno prejel sv. zakramente.

Nemčija. Dne 30. pr. mes. je minulo 500 let, odkar vladajo Hohenzollerji v Prusiji. — Sedaj vplivni nemški politiki delajo na to, da se po vojski približa Nemčija Rusiji, da se na ta način razbije trojni spozarum.

Italija. Zbornica bo sklicana koncem maja k zasedanju. — Italija je naročila v Ameriki zase veliko število konj. — Tudi namerava najeti Italija v Ameriki večmilijsko posojilo. — Pravijo, da vladajo med Nemčijo in Italijo še vedno dobre razmere, ker pošilja Nemčija v Italijo velike množine premoga. — Italijanski zunanji minister je odredil, da se v mestnih svetih ne sme več razpravljati o sedanjem političnem položaju. — Delavska zbornica v Turinu je sklenila, da naj se v slučaju vojske proglasi splošna stavka. — Laška kraljica mati je sprejela pretekli teden v eno uro trajajoči avdijenci člana ogrske magnatske zbornice ogrskega državnega tajnika Miklosa. — Švicarski listi poročajo, da ni res, da bi Italija klicala svoje podanike iz tujine pod svojo vlado.

Francija. Vojni odsek francoske zbornice je sprejel zakonski načrt, da se prilegneje k službi na fronti vsi, ki dosedaj še niso bili vpoklicani k službi na fronto ali pa, ki so v upravni službi države, departementov in občin. — Voinemu odseku je tudi predložen zakonski načrt, ki razteza brambno dolžnost do 60. leta. — 56 poslancev je podpiralo predlog, naj vlada takoj izda izkaz izgub od 4. avgusta do 31. decembra. — Francoski senat je sklenil, da morajo tudi delavke, ki delajo doma, dobivati tisto normalno plačo, kakor jo določijo posebna kontrolna komisija za tvorniške delavke; tarif za dela, ki jih izvršujejo te delavke, naj se primerno določijo. — Iz Pariza se poroča: Brambna komisija francoske zbornice je sprejela dva člena, ki določata, da se sinovi inozemcev, ko so postali francoski državljani, uvrste

v naborne liste letnika 1917. Dalje naj se vsi kreolski kontingenti na Antilah, Guayni in Reuniji, in sicer letniki 1889 do 1916, nemudoma pokličejo pod zastave in uporabijo za narodno brambo.

Anglija. Poroča se, da imajo Angleži v Severnem morju pripravljenih 70 ladij, ki bodo prepeljale angleške vojske na Francosko. — Živila v Angliji se še vedno draže in pričakujejo še višjih cen. — Iz Londona se poroča: Nekaj dni sem se v londonskem diplomatskem svetu opazila živahna delavnost. Zunanji minister je imel v zadnjih dneh opetovane pogovore z zastopniki Francije, Rusije, Srbije in Italije. Razen tega se od sobote vrše pogovori raznih poslanikov z Greyem, ki je imel tudi vsak dan pogovore z zunanjim ministrom.

Rusija. Ruski car je obiskal v spremstvu poveljnika Nikolaja Nikolajeviča Przemysl in je stanoval v hiši, kjer je prebival prej naš general Kusmanek. — Tudi Lvov je obiskal car, kjer so mu priredili svečanosti. — Težke ranjene ujetnike začno ta mesec menjavati med Rusijo in Nemčijo.

Srbija. Švedski listi poročajo: Položaj srbskega civilnega prebivalstva je obupen, a zavezniki ne hito s pomočjo. Le armado preskrbuje Rusija s kruhom, Francija pa z municijo. Splošna brezposelnost se povečava bedo. Srbska vlada je brezbrizna in čaka pomoči zaveznikov. Srbsko časopisje zagotavlja, da Rusija ne zapusti Srbije. Ruska diplomacija se pogaja z Bolgarijo. Zdi se, da namerava Rusija izigravati Srbijo in Bolgarijo proti drugi. Rusija ponuja že zdaj Bolgariji več, kolikor more dati Srbiji. Srbska vlada je popolnoma v rokah Rusije. — Iz Londona se poroča: Ruski dopisnik lista »Morningpost« objavlja strašne podrobnosti o epidemiji pegastega legarja v Srbiji. Prej goli griči so zdaj pokriti z grobovi. Neprestano dohajajo tovorni vlaki s krstami.

Črnogora. Angleški listi popisujejo položaj v Črnigori tako-le: Dežela je bila že vsled balkanskih vojsk popolnoma izžeta; bilo ni ne denarja, ne dovolj streliva, tako da so bili Črnogorci zelo slabo pripravljani na boj z Avstrijci. Potem ko je bila črnogorska vojska prisiljena, da se umakne na svoje ozemlje, je bila njena naloga, prikleniti kolikor mogoče veliko avstrijskih čet nase. To pa trajno ni bilo mogoče in položaj Črnogorcev se je zadnje mesece vedno slabšal. Avstrijci metalci mečejo vedno bombe na črnogorska mesta. Pri enem poletu nad Podgorico je bilo ubitih in ranjenih 120 oseb, med temi 28 žensk. Najhujše pa je, da je 19.000 slučajev legarja v deželi, ki se razširja kakor gozdni požar. Pomanjkanje razkuževalnih sredstev je veliko; tudi zdravstvena sredstva so pičila in pomoči je malo. Vsega tega potrebujejo Črnogorci; ker tega nimajo, zato izumira prebivalstvo. A ne samo to: Črnogora tudi strada; ljudje nimajo dovolj jesti. V luko se ne da pripeljati nič, zaloge pa ne zmorejo niti vojnega kruha.

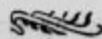
Grška. Časopisje povdarja ostrejša nasprotstva med grškimi in italijanskimi interesi v Adriji, Egejskem morju in Mali Aziji. Grški kralj je sprejel zunanjega ministra Zographos. Nato se je vršil mini-

strski svet, pa se ne ve, o čem je razpravljal. »Corriere della Sera« poroča, da v Rimu z rastočo pozornostjo zasledujejo grško politiko. Precej se v Rimu hudojejo, ker hoče Grška v Epiru določiti volitve. To nasprotuje oblubi, da bo Grška Epir zasedla samo začasno in končno rešitev prepustila bodoči mirovni konferenci.

Bolgarija. V Bolgariji se obetajo spremembe na ministrskih mestih. — Dne 28. pr. mes. se je vršil v Sofiji važen vojni svet, katerega so se udeležili vsi višji poveljniki. — Finančni minister Tončev se je proti dopisniku rumunskega lista Dimitza izjavil, da se Bolgarija ne misli udeležiti vojne, od katere imajo dobiček samo sovražniki. Če zmagata ententa, dobi Srbija Hercegovino, Dalmacijo in kos Bosne in bi štela 20 milijonov ljudi in bi bila tedaj dovolj močna, da nam zavrne vsako vrnitev ozemlja, ki nam ga je vzela s silo. Če pa zmagata osrednji sili, bo Srbije konec in mi bomo deloma njeni dediči. Tako moremo ententi vojaško pomagati samo pod pogojem, če nam da že naprej jamstvo, da pridobimo nova ozemlja.

Švica. Dunajski listi poročajo, da skličejo socialni demokratje vseh dežel za dan 30. maja v Curih posvetovanje, da se vpelje potrebno za mir.

Kitajska in Japonska. Poročila o sporu med tema državama so enkrat ugodna, da se more sklepati na mirno rešitev spora, drugič pa zopet taka, da je pričakovati vsak čas izbruha vojske. Natančnejšega se ne more še nič poročati. — Glasom petrograjskega »Invalida« je ruski poslanik v Peckingu izročil kitajski vladi sedem nujnih zahtev, katerih najvažnejša je zahteva, da Rusija o priliki pridobi ozemlja v Mandžuriji.

Svetovna vojska.

VOJSKA Z RUSI.

Tudi pretekli teden niso Rusi obnovili svojih napadov v takem obsegu kot se je vršilo to prej. Na našem skrajnem levem krilu pri Dukli, kjer stoji armadni poveljnik Borojevic, je vladal mir. Rusi so tamkaj opustili kake napade, kar je razumljivo, ker poročajo, da je Borojevic njemu zaupano ozemlje zelo utrdil. Kakor poročajo, se je porabilo za te utrdbe tamkaj 80.000 km bodeče žice. Na desno od te armade stoji armadna skupina pod poveljstvom Böhm-Ennollija. Tamkaj so se vršili neznatni boji v dolini Cziroka. Pred to dolino leži Lupka prelaz. Ključ celi vrsti tvorijo še vedno Užoka prelaz, katerega drže naše čete pod poveljstvom generala Szurmay-ja. Proti temu prelazu so Rusi poskusili zopet dva močna napada in sicer od leve strani proti železniški progi, ki se nahaja v obliki loka za hrbtom naših postojank. Drugi napad so pa poskusili od spodaj. Oba napada so naši odbili. Medtem ko se na teh mestih naše čete hrabro držijo, se je sosednji avstrijsko-nemški armadi pod poveljstvom generala Linsinga posrečilo prodreti nekoliko naprej na galisko ozemlje. Že dne 9. aprila se je posrečilo tej armadi osvojiti takomenovano Zvinin go-

ro in si s tem pridobiti zelo ugodno mesto proti Rusom. Desno od tukaj, na drugi strani Orava doline, so se vzdrževali Rusi na enako visoki težko pristopni gori Ojstri vrh. To goro so Rusi enako kot Zvinin goro že mesece sem močno utrjevali in jo rabili kot svojo naravno trdnjavo, katero zavzeli se je zdelo skoraj nemogoče. Čete feldmaršallajtnanta Petra Hofmanna pa so po načrtu pripravljale osvojitve Ojstrege vrha. Dne 15. aprila se je izvršil bajonetni napad na tamkaj se nahajajoče ruske postojanke. Nemške čete so si pa medtem na levi od avstrijskih čet osvojile pobočje in sprednje nižine Ojstrege vrha. Z osvojitvijo Zvinin gore in Ojstrege vrha si je pridobila armada oblast nad važno Orava dolino. Poleg tega bodo ti uspehi vplivali tudi na čete, ki se nahajajo na levi od te južne karpatske armade na prostoru med Užokom. Če bi pa naše čete na tem prostoru še naprej prodirale, bi to brezdvomno zelo ugodno vplivalo na desno od tega ozemlja se nahajajoče dele v vzhodni Galiciji in Bukovini.

Bojna črta v Bukovini si je pridobila precejšen uspeh čisto na desni ob ruski meji. Pri Zalesczykju ni bil že delj časa položaj za Ruse ugoden, vendar so se skušali tamkaj z veliko trdovratnostjo obdržati. Reka Dnjester teče tamkaj proti jugu v podobi črke U, v tem loku leži majhno mesto Zaleszyk. Na južnem obrežju Dnjestra ležita dva majhna kraja, od katerih so imeli več dni polovico zasedeno naši, polovico pa Rusi. Čeprav so bili zajeti od vzhodne, zahodne iz južne strani, so se držali obupno vztrajno. Dne 15. aprila pa se je položaj preobrnil v našo korist. Na drugih krajih tega bojnega polja je vladal deloma mir, deloma pa so se vršili samo boji med topničarji.

Pomlad vpliva v Karpatih zelo ugodno na razpoloženje čet.

VOJSKA S FRANCOZI IN ANGLEŽI.

V Londonu si pripovedujejo sledeče: Angleškega vojnega ministra Lorda Kitchenerja so nedavno vprašali, koliko časa misli on, da bo še vojska trajala. Mož je odgovoril, da tega ne ve, koliko časa bo vojska še trajala, ve pa to, da se bo meseca maja šele pričela. — Mož je morda mislil, da bo Nemčija mirno čakala, da bo Anglija svoje čete, katere je nabrala in pripravila čez zimo, poslala na Francozom. Nemci so Angleže prehiteli in pričeli čisto zgoraj v Flandriji dne 23. pr. m. z napadi proti tamkaj se nahajajočim angleškim četam. Čete Angležev in Francozov so bili pri krajih Langenmark in Stenstraate (Kamenita cesta) v širokosti 12 km (tri ure hoda) potisnjene nazaj. Samo malo je manjkalo, da se ni Nemcem posrečilo priti Angležem za hrbet. Obenem se je Nemcem posrečilo, da so prekoračili vodno črto kanala Isere pri Liserenu. Protinapadi Angležev so bili brez uspeha, kar Angleži sami priznavajo in trdijo, da je iskati vzroka njih poraza v tem, da so se Nemci v teh bojih posluževali bomb s strupenimi plini, ki so omamljali in udušili angleške vojake.

Naslednje dni so Nemci obnovili napade in dosegli še nadaljne znatne uspehe. Nemške čete so prodrle okrog 4 km na-

prej navzlic protinapadom od strani Angležev in Francozov. Izgube na obeh straneh so bile velike. Nemci nameravajo najbrže na tem mestu predreti sovražno črto.

Tudi med trdnjavami Verdun in Toul ob rekah Maasi in Mozeli so Nemci napredovali. Francozi so tamkaj zadnje dni napadali. Tudi Nemci so prešli v prpotinapade in prizadeli Francozom v bližini Kombeza težke poraze.

V Vogezih so Nemci vzeli Francozom znani Hartmannsweilerkopf. Vse to je napravilo v Franciji in Angliji velik utis.

O dogodkih na morju ni nič posebnega poročati.

Nemški zrakoplovi so v francosko mesto Amiens metali bombe in razdejali 22 hiš, ubili pa 70 oseb.

TURŠKA VOJSKA.

Tam pri Dardanelah se je pričelo zdaj za res. Francozi in Angleži si hočejo morsk ožino na vsak način odpreti. Cariograd mora pasti. Ker se jim napad meseca marca ni posrečil, so sklenili poizkusiti tudi na suhem. Svoje čete so pripeljali okrog polotoka Gallipoli in pod varstvom svojih ladij izkrkali čete na štirih mestih. Vnel se je hud boj. Dne 27. aprila zjutraj se je Turkom posrečilo na celi fronti premagati te sovražne čete. Pri tem so Turki ugonobili neki sovražni prevozni parnik. Sovražne čete so šteje 4 brigade. Tako se je zaenkrat tudi ta poizkus Angležem in Francozom ponesrečil. Ne sme se pa prikrivati, da so taki poizkusi za Turke zelo nevarni. Od treh strani preti sedaj Turkom nevarnost: s suhega, v Dardanelah in v Črnem morju, kjer pritiskajo Rusi proti Bosporu. Turkom bo treba napeti vse moči, da se bodo mogli ubraniti.

Iz Perzije prihajajo poročila, da se ista vedno bolj nagiba na turško stran. Rusija in Anglija ste baje odpoklicali svoja poslanika.

NA MORJU.

V noči od 26. na 27. aprila je napravil avstrijski podmorski čoln U 5 Francozom precejšno škodo. V bližini kap Santa Maria de Leuca (ne daleč od skrajne južno vzhodne točke Italije) je stala velika francoska križarka »Leon Gambetta«. Avstrijski podmorski čoln se ji je neopažen približal in oddal nanjo dva strela, ki sta ladjo v 20 minutah potopila. Na ladji se je nahajalo nad 700 francoskih mornarjev, od katerih se jih je rešilo nekaj nad 100. Utonil je tudi francoski admiral. Podmorski čoln U 5, kateremu je poveljeval 35letni poročnik Jurij vitez pl. Trapp, rojen Tržičan, se je vrnil nepoškodovan na svoje mesto.

Tedenske novice.

Kraljica majnikova, usmili se nas! Iz srca vsega človeštva vre ta klic. Svet preplašen groze se ozira na Pomočnico vseh, v solzah romajo in hodijo ljudje, nosijo v sprevedih Marijin kip. Romajmo in hodimo tudi mi. Iščimo pomoči, kjer jo je našel vedno svet v vsaki hudi stiski. Čas cvetja, šmarnic je letos za nas čas slovesa

in strahu. Od nas se poslavljajo sinovi, moške in bratje. Čas cvetja je, a obetajo nam, da se razcvete krvavi cvet velike, strašne bitke. O Marija! Izprosi blagoslov našim žrtvam, našim naporom! Varuj naše čete, razprostri svoj plašč nad našo vojsko, nad naša polja, odvrni od nas grozečo šibo bolezni, vrni nam naše drage, daj nam slaven mir! — In daj nam Marija spoznanje in pogum, daj nam zaupanje v čudne božje poti, ki vodijo človeštvo po poti trpljenja k resnici, pokaži nam luč boljše prihodnosti, prihodnosti ožarjene ljubezni do Kristusa, prihodnosti razsvetljene od imen Jezus in Marija.

Ven z drobižem! Po prodajalnicah in na trgu je zdaj največja zadrega, nikdo nima drobiža, ne more se kupiti, ker se ne more menjati bankovca. Res je, da je temu krivo to in ono — ali res je tudi, da bi bilo več drobiža v prometu, ko bi ne spravljali in stiskali ljudje doma kronice in desetice, v strahu, da bo propadel denar. So hiše, ki imajo spravljene stotine kron. Taki ljudje mislijo, da so silno brihtni, pa ovirajo samo promet.

Dajte torej drobiž v promet, kupujte raje, kakor da stiskate, sčasoma se podraži tako vse bolj.

Nova prebiranja črnovojnikov. Ponove se še enkrat nabori onih črnovojnikov, ki so bili rojeni v letih 1878. do 1890., 1892., 1893. in 1894. K tem naborom, ki se bodo vršili med časom od 25. maja do 15. junija, imajo priti tudi oni, ki so bili pri prvem naboru za orožje sposobnim spoznani, pozneje pa poslani domov na dopust kot začasno nesposobni. — Za 17, 43 do 50 letne mladeniče in moške se bodo vršili nabori v mesecu juniju in avgustu. Od teh za orožje sposobnim spoznani bodo vpoklicani v službovanje koncem avgusta oziroma začetkom septembra.

Admiral Haus kranjski deželi. Deželni glavar dr. Šusteršič je imenom kranjske dežele brzojavno čestital vrhovnemu poveljniku naše vojne mornarice admiralu Hausu k junaškemu činu našega podmorskega čolna, ki je potopil veliko francoske oklopno križarko »Leon Gambetta.« — Nato je dospela sledeča brzojava v slovenskem jeziku: Dr. Šusteršič, deželni glavar Kranjske, Ljubljana. Ljubeznive čestitke dežele Kranjske so me odkritosrčno in globoko razveselile. Sprejmite gospod deželni glavar za iste moje najprisrčnejšo zahvalo. Bog živi deželo Kranjsko! Admiral Haus. — Admiral Haus, ki danes poveljuje celi bojni mornarici naše monarhije, je rojen v Tolminu na Goriškem in se je šolal svojedobno na ljubljanski gimnaziji in govori popolnoma slovenski.

Prepoved. Gostilničarjem je prepovedano dajati beračem za denar ali zastoj žganje. Zelo pametno!

Molitev za mir se opravlja po vsej ljubljanski škofiji pri letošnjih šmarnicah.

Romanje na Sveto Goro pri Gorici ni zabranjeno, kakor pripovedujejo ne-

kateri, temveč pride tja lahko vsakdo. Letos se je vršilo na goro že več veličastnih procesij.

Podeljena je župnija Planina pri Rakeku č. g. Ivanu Lovšinu, župnemu upravitelju na Sv. Gori.

Novo vojno posojilo bo v kratkem razpisala naša vlada. V Zagrebu je že razpisana.

Zajčja zalega je letos na Štajerskem zelo občutna. Kmetje, le mnogo sadite in pridno delajte! — to se letos posebno poudarja. Nihče pa ne pomišlja, koliko škode napravi zajec. Treba je nujne od pomoči.

6 sinov pod vojnimi zastavami. Ugledna posestnica v Šiški Marjeta Babnik ima zdaj v vojski 6 sinov; le najmlajši sin je še doma. Moža dveh hčera gospe Babnikove sta tudi odšla v vojsko in že več mesecev nista ničesar poročala svojima soproigama in se ne ve, kaj da je z njima.

Nežubna tiskovna pomota se je urinila v naš zadnji uvodnik o vojnih odlikovanjih. Nagrada srebrne hrabrosine medalje znaša 7 K in pol in ne 17 K in pol, kakor je bilo pomotoma tiskano.

Jagoslovanska širokovna zveza je imela preteklo nedeljo v Ljubljani svojega letnega zborovanja. Iz poročil posnemamo, da ta organizacija našega delarstva lepo cvete in se razvija. Njen rezervni sklad znaša že 31.028 K.

Švajnci v Ljubljani. V soboto preteklega tedna so pripeljali v Ljubljano 70 težko in 284 lahko ranjenih vojakov, ki so večinoma Čehi in Nemci.

Vpoklic. Črnovojniki leta 1873, do leta 1877 rojeni, ki so bili pri zadnjem prebitanju spoznani kot sposobni za eroje, se imajo dne 15. maja zgledati pri c. kr. dopolnilnem okrajnem poveljstvu, ki je označen na njihovi črnovojniški legitimaciji, oziroma k c. kr. domobranskemu (deželnostrelskemu) nadomestnemu okrajnemu poveljstvu.

Tudi za berače so sedaj hudi časi. Ne samo, da omejuje velika draginja radodarnost ljudi, temveč nastalo je še pomanjkanje drobiža, kar zelo čutijo berači. Poleg tega je prišla pa še prepoved, da se beračem ne sme ne za denar, ne zastoj dajati žganja.

Slovenskim županstvom je »Slovenska Straža« poslala oklic. Naj bi ne bilo nobenega slovenskega županstva, ki bi se takoj ne odzvalo pozivu »Slovenske Straže«. Narodna naša čast zahteva, da bo loterija »Slovenske Straže« v korist ubogim slovenskim otrokom, našim invalidom in vdovam padlih junakov imela najčastnejši uspeh.

Zahvala. Iz Göttinga pri Gradcu smo prejeli sledeči dopis: Tu se nahaja večje število mož-rekonvalescentov od 17. pešpolka. Prestavljeni smo k divizijskemu trenu. O velikonočnem času smo premišljevali, kje bi opravili sv. spoved. Pa, kakor poslan, prišel je, ne da bi bil vedel, da se nahajamo tu, č. g. dr. Nastran, župnik Marijine cerkve v Gradcu. Domenili smo se z gospodom in v nedeljo po Velikonoči nas je vseh 40 mož prejelo sv. zakra-

mente. Potem smo dobili od gospoda Nastrana več sto cigaret. Sprejemamo tudi »Domoljuba« in »Slovenca«, katere plačuje za nas g. Nastran. Zato bodi blagemu in častitemu g. dr. Nastranu tem potom izrečena najtoplejša zahvala. Bog plačaj!

Prihodno nedeljo 9. maja pridite okoličani pogledat v »Kino Central« v deželnem gledališču v Ljubljani krasne kinematografske predstave. Podjetje je pridobilo »Slike iz Karpatov«, kar bo pač vsakega zanimalo, na sporedu je dalje velik čudovito lepi naravni posnetek »Doživljaji polarnega lovca«, veseloigri »Kako se je Ilza zaročila« in »Pomagaj si sam« ter »Julij med volilkami«. Predstave se vrše ob 1.11. uri dop., ob 3., 5. uri pop. in ob 7. in 9. uri zvečer. Ta spored bo videti tudi v soboto 8. maja in v ponedeljek 10. maja. V torek 11. maja bo zopet nov spored.

Iz ruskega ujetništva so se oglasili: »Daničar«-Ljubljančan Adolf Dostal, ki je bil v trdnjavi Przemysl. — Vojni kurat Martinčič je brzojavil v Ljubljano, da se nahaja v ujetništvu v Sibirsku na Ruskem. Tudi on je od posadke iz Przemysla. Dalje sta v ruskem ujetništvu Lovrenc Hudolinik in Janez Lokar s Primskovega pri Kranju.

Novi grobovi. Dne 18. pr. m. je umrl na Ogrskem za legarjem Ljubljančan Vinko Bonač, četovodja 3. gorskega top. polka. Bil je prav od začetka vojne na bojnem polju. Svoj čas je bil načelnik Orla v Kranju in povsod priljubljen mladenič. — V Dobrljvasi je umrl starosia kočoske duhovščine knezoškofijski svetovalec v pokoju župnik č. g. Valentin Legat, star 91 let. — V Idriji je umrla trgovka in posestnica gospa Marija Lapajne, stara 70 let. — Naglo je umrl na Štajerskem glavni tajnik ondotne kmetijske družbe France Juvan. — V Košicah na Ogrskem je umrl Anton Bačar od 47. pešpolka, doma iz Uhanj pri Ajdovščini. — V Zelezni Kapli je umrl nadučitelj Martin Nagel. — Na bojišču je padel Ivan Zamperle, bivši poštar v Radovljici. — V Sežani je umrl učitelj Josip Mohorčič, ki je služboval zadnji čas v Dutovljah. — V Škofji Loki je umrl učitelj Janko Pianecki. — V Budanjah pri Vipavi je umrl vrl mladenič Ivan Curk. — V Budimpešti je umrl za vnetjem možgan naš rojak Andrej Obid z Jesenic na Cereklijskem.

Vlom v župnišče. Z Janč se nam piše: Dne 25. aprila t. l. zjutraj med sv. mašo so vlomili tatje v tukajšnje župnišče. Na spodnji strani župnišča so v kletnem oknu preščičili močno železno omrežje, zlezli skozi odprtino v klet in od tu naravnost v prvo nadstropje v župnikovo stanovanje, kjer so vse preiskali in razmetali. Vse, kar je bilo zaklenjeno, so s silo odprli. Tudi cerkveno skrinjico so razbili in oropali. Iskali so samo denarja, vse drugo so pustili v miru. Vzeli so samih dvovinarnikov za 60 K v zavitkih po 50 dvovinarnikov, mnogo kron in drugega drobiža. Tudi stare krajcarje, katerih je bilo kake pol klobuka, so pobrali. Tudi nabiti revolver, ki je bil na

zelo skritem prostoru, se jih je prijel. Vsi znamenja kažejo, da so morali biti zelo spretni in vajeni tega rokodelstva in imel so morali za to posebno orodje, ker se 1½ cm debelo železno omrežje ne prepilji, ali prežagali, ampak preščičili. Ljudje, ki so prišli iz cerkve in videli vse razmetano in razbito po župnišču, so bili tako razkačeni, da bi bili tatove gotovo potolkli, ako bi jim bili prišli v roke. Ukrenilo se je takoj vse potrebno, da pridejo pravici v roke in upamo, da se to tudi gotovo zgodi.

Tatje, ki so vlomili dne 25. aprila t. l. med zjutranjo službo božjo v župnišče na Jančem, so bili trije, eden velik in dva mala, kakor se je spoznalo po stopinjah. Farani, ki so prišli iz cerkve, so jo precej vdrli za tatovi proti Lazam, Gostinci, Sostremu in D. M. v Polju. Toda tiči so jo ubrali v ravno nasprotno stran proti Javoru pri Hrušici. Z vrh javorskega hriba, kjer so jih ljudje videli, so šli v dolino Reko in od tu so morali kreniti proti Sostremu ali proti Lipoglavu. Eden je nosil železno culo, to je bilo malo pregrinjalo, ki so je vzeli v župnišču in v njo zavezali ukradeni drobiž. Kjer so torej kaj kupovali, so plačevali gotovo s samim drobižem, ker so ukradli samo drobiž: krone, dvajsetice, desetice, samih dvovinarnikov za 60 K, tudi vinarje in en bankovec za 2 kroni, vsega skupaj okrog 200 kron. Prosi se torej vsak, kdor je te uznoviče kaj videl, morebiti še celo katerega poznal, kdor je kaj kupoval s samim drobižem, naj takoj naznani bližnjim orožnikom, ker tukaj se ne gre samo za to tatvino, ampak za zelo tatinsko bando, h kateri so morali spadati tudi ti.

Padel je dne 23. februarja v Karpatih na Ogrskem Alojzij Vilfan, doma iz Sp. Senice v sorski fari. Bil je že drugič na bojišču. Prvič je bil ranjen v levo roko ter je imel hude bolečine. A vedno je rekel, če tudi še enkrat toliko dobim, samo da bi še kdaj nazaj prišel. Dne 17. februarja je šel drugič na bojišče ter je bil takoj drugi dan zadet od granate in bil takoj mrtev. Teško se je ločil od svoje drage matere in dveh sester, katere je nadvse ljubil. Bil je star šele 24 let. Vsakdo, kdor ga je poznal, pravi: Škoda tako pridnega fanta! Tudi mi žalujemo po njem kakor njegovi dragi. Spavaj mirno v daljni, tuj zemlji in nas pričakuj nad zvezdami! — Njegovi prijatelji.

Odlikovanje našega akademika. Gospod rezervni poročnik Lovro Susnik, starejšina »Danice«, čigar pismo na brata smo priobčili v zadnji številki »Domoljuba«, je dobil visoko odlikovanje, namreč zaslužni križec z vojno dekoracijo, ki ga je, kot smo opisali v zadnjem uvodniku, vpeljal naš cesar na nasvet Radeckega l. 1849. za posebno zaslužno častnike. Udeležil se je namreč kot poveljnik kompanije v začetku februarja srečno izpeljanega napada na Ruse, pri čemur so naši v ranem jutru že med nočnim počitkom presenetili cel ruski bataljon in ga ujeli skoro brez lastnih izgub. Znamenje za napad je vzbudilo namreč Ruse šele iz spanja in bili so ujeti, preden so si dobro omeli oči. Predlagan pa je tudi v nadaljnje odlikovanje za srečno

izvršeni pohod v karpatske višave, ki ga deloma opisuje v zadnjič priobčenem pismu.

»Svetovne vojske« 13. sešitek (prvi v III. četrtletju), ki je pravkar izšel, prinaša še nadaljna pisma slovenskih vojakov z belgijskega bojišča. Ta pisma niso samo zanimiva, ker so izvirna slika junaštva in trpljenja naših topničarjev pri velikih avstrijskih možnarjih, temveč so zanimiva tudi vsled podrobnosti dogodkov, ki jih preprosto, toda zelo živo in jasno opisujejo slovenski vojaki. Njih vsebine se čudovito skladajo s popisom poročevalcev velikih svetovnih listov. V ta sešitek je uvrstil urednik tudi nekaj zanimivih črtic iz Sven Hedinove knjige »Ljudstvo v orožju«, ki se nanašajo na belgijska bojišča. S tem sešitkom je zaključeno popisovanje dogodkov na belgijskem bojišču do padca trdnjave Antwerpen. Delo je zanimivo in živahno pisano, zato je vsakomur priporočamo. Naroča se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Srečke »Slov. Straže«.

Prejeli smo sledeči poziv:

Usmilite se naših junakov, ki se iz vojske vračajo domov brez roke, brez noge, ali drugače nesposobni za delo! — Usmilite se ubogih sirot, ki so v vojski izgubile svoje očete! Kdor kupi srečke efektne loterije »Slovenske Straže« v Ljubljani, ta podari s tem že miloščino za te naše v vojski pohabljene vojake in za njih sirote, ob enem pa lahko zadene lep dobiček, ki je vreden več tisoč kron. — Vsaka srečka stane le eno krono. — Svoje roke in noge so ti naši vojaki dali za nas in mi bi jim še ene kronice ne hoteli dati? To bi bila res za nas sramota in črna nevhvaležnost! Vsakdo naj torej kupi vsaj eno ali več srečk; vsakdo naj skuša še druge pridobiti, da kupijo te srečke. Blagor njim, ki so usmiljenega srca!

O p o m b a : Srečke se dobivajo v raznih trafikah in trgovinah, naročajo se pa tudi lahko naravnost v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani, Ljudski dom I.

Razne novice.

Papežev blagoslov umirajočim vojakom. Iz Rima se poroča: Na vprašanje kardinala van Rossuma je državni tajnik kardinal Gaspari odgovoril, da je sv. Oče vsem katoliškim duhovnikom, ki delujejo v dušnem pastirstvu ali v lazaretih ali pa nosijo orožje, podelili privileg, da smejo umirajočim vojakom podeljevati papežev blagoslov s popolnim odpustkom, in sicer v kolikor mogoče skrajšanem obredu, obliki, ki je ni treba pri vsakem vojaku ponavljati.

30.000 judovskih otrok v Varšavi brez strehe. »Glos Narodu« poroča po varšavskih listih, da je v Varšavi 30.000 judovskih otrok brez strehe.

Pri generalu Tamassy našli zastavo trdnjave Przemysl. Iz Curiha se poroča, da, ko so preiskali prtljago av-

stro-ogrskih častnikov v Kijevu, so našli v ročnem kovčegu generala Tamassy zastavo trdnjave Przemysl, pri drugih častnikih pa zastaven posameznih polkov, razrezane v kosce.

1500 krvoločnih in popadljivih psov na angleškem bojišču. Španskim listom brzojavljajo iz Londona: Trdi se, da pošljejo Angleži v kratkem 1500 psov na bojišče. Izučeni so, da bodo napadali Nemce v strelskih jarkih.

Sladkor za izdelovanje mila. Na Nemškem so poizkušali že več let, da bi uporabili sladkor za milo, ker nadomestuje sladkor lahko tolščo. Tako milo je izborno za pranje in umivanje, ker ima sladkor v sebi sestavine, ki izjedo umazanost in ne škodujejo perilu. Zdaj je zelo veliko sladkorja in malo tolšče, seči bo treba po sladkornem milu. Sladkor se dene lahko tudi v lug. Neka gospa, ki deva navadno boraks v lug, je vsula namesto boraksa stolčene sladkorja v lug. Perilo je bilo bolj belo kakor navadno. Kila navadnega mila bo stala kmalu več kakor kila sladkorja. Za škaf perila je treba osminko sladkorjevega prahu za lug.

Nadomestilo mesenega izvlečka hočejo pripraviti iz posnetega mleka, tako bi postali neodvisni od uvažanja čebigovega mesnega izvlečka, ki prihaja iz Angleške. V Pomorskem se je ustanovila družba, ki bo začela s tem izdelovanjem.

Strelivo iz človeških kosti. Japonci potrebujejo za pripravo nekega razstreliva človeških in živalskih kosti. Ker nimajo dovolj kosti na Japonskem, so se bili obrnili na Kitajce, da bi jim izročili kosti Rusov, ki so bili padli v rusko-japonski vojski v Mandžuriji. Japonci so dajali približno tri in pol krone za cent kosti in Kitajci so se zavzeli za dobro kupčijo, prerili so zemljo, kjer so bili pokopani Rusi, in prodajali so ruske kosti, niso se pa dotaknili grobov, kjer so ležali skupno Japonci in Rusi. Takrat so se zgražali ruski listi nad to sramotno kupčijo s kostmi vojakov, ki so padli za domovino — zdaj kupujejo Rusi od Japoncev municijo, ki je napolnjena z razstrelivom, narejenim iz ruskih kosti. A tudi Rusi so izkopali pred približno dvajsetimi leti grobove angleških in francoskih vojakov v Krimu in so prodajali kosti v mline. Takrat so ustavili energični koraki angleških in francoskih diplomatov čedno rusko kupčijo.

Kuhinjske odpadke za krmo zbirajo in sušijo na Dunaju in v Berlinu. V teh velikanskih mestih se naberejo velikanske množice pomij in kuhinjskih odpadkov. Dr. Vieninger svetuje, da bi razrezale gospodinje kuhinje vse vrste odpadkov od zelja, krompirja in drugega podobnega na drobno in posušile v pečici ali na zapečku. Tako tudi meso. Kostje je treba raztolči. Jajčje lupine se suše posebej v papirju in se stolčijo na drobno. Te posušene odpadke naj spravijo gospodinje na suhem kraju. Oparjeni ali suhi so taki odpadki krma, ki ima veliko redilno vrednost za gosi, kure, kunce, prešiče in koze. Prah jajčjih lupin ima lastnost in vrednost otrob, posebno za perutnino. Te odpadke bodo nabirali na Dunaju na določen dan. Da je to nabiranje umestno in potrebno, dokazuje to, da so bili kuhinjski odpadki že

večkrat ukradeni iz dvorišč po Berlinu. Tam se je nabralo prvi mesec nabiranja za 30.000 kg odpadkov.

Maslo iz ribjega olja. Ker se je podražila zabela na tako neznanski način, so se domislili kemiki, da bi poizkusili pripraviti maslo iz rastlinske in živalske maščobe, tako tudi iz ribjega olja. Poizkus se ni še popolnoma obnesel, dasi izgubi ribje olje vsled kemične predelave vse svoje slabe lastnosti, vendar ni še gotovo, če bi prenašal človeški želodec tako zabelo. Laponcem je baje ribje olje delikatesa, žal da nimamo mi laponskih želodcev, kar bi bilo sicer prav potrebno za sedanji čas.

Tudi Amerika dela iznajdbe. Državni tajnik za notranje stvari je izjavil pri seji v Washingtonu, da so naredili v državnih kemičnih delavnicah dve važni iznajdbi. Prva bo pomnožila pridobivanje bencina iz surovega olja za 200% ali še več; druga bo dvignila izdelovanje barv in razstrelilnih snovi. Doslej stoji Nemčija na višku glede izdelovanja barvil. Za neke razstrelilne snovi je treba tolnola in benzola. To dvoje so pridobivali na Angleškem in na Nemškem večinoma iz katrana (Steinkohlentheer). Nova iznajdba kemika Bittmana bo omogočila Ameriki, da bo pridobivala tolnol in benzol iz surovega petroleja, za to je dober vsak ameriški petrolej. Ta način pridobivanja pride dosti cenejši, pri tem se dobi še poleg tolnola in benzola še dosti bencina. Prve dve snovi se rabita pri barvanju svil in bombaža. Zelo pripravno je, da se preskrbi Amerika lahko z barvili v sedanjem vojnem času.

Hrabri infanterist. V Kijev so pripeljali Rusi ogrskega infanterista, ki je bil ranjen na roki. V lazaretu so mu rekli, da se mora preobleči, česar se je branil na vso moč. Slekli so ga s silo. Ko se ni mogel več braniti, se je razjokal. In kaj je branil tujim rokam, kaj je nosil ovito okrog svojega života? — Vse osebe lazareta se je zbralo okrog Ogra, obstopili so ga častniki, ki so priznavali prijazno srčnost in um infanterista in so mu obljubili, da bodo skrbeli, da izve avstrijsko-ogrsko poveljstvo o njegovem hrabrem činu. Vojak si je bil ovil okoli života zastavo drugega honvedskega polka, da bi ne prišla zastava v sovražnikove roke.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4^{8/10}% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Prikrmo iz sladkorja in iz žvepleno-kislega amonijaka, ki ima v sebi nad 50% beljakovine, je izdelal zavod v Berlinu. Pravijo, da bo nadomestila ta prikrma tropine in ječmen in da ne bo treba Nemčiji odslej uvažati krmil iz inozemstva.

Dopisi.

Ziri. Naš organist A. Jobst se je oglašil iz karpatskih bojev in piše gosp. župniku sledeče: Najprej Vas prav srčno pozdravljam. Imamo ravno malo mir pred Rusi. Zato sem si vzela čas, Vam malo več poročati, kako se tukaj imamo. Grmi pač noč in dan. Tako se človek privadi tega pokanja in gmenja, da se mu že prazno in dolgočasno vdi, ako je vse tiho in mirno. Zasedeno imamo eno goro, kjer smo že več časa. Sredi je krasna dolina, a sedaj je reveža pusta in prazna. Na drugi strani je zopet hrib, katerega imajo zasedenega Rusi. Naše hiše so v zemljo vdlane jame, to so »šrapneldekunge«. Tako streljamo dan na dan eden na drugega. Človek se ne sme prikazati iz te luknje, ker koj prifrči ruska krogla. Ravno tako povrnemo tudi mi Rusom. Včasih se ponoči vname hud boj. Desedaj smo Ruse še zmiraj odbili. Zadel sem bil enkrat malo v roko, a se mi je že zopet zacelila. Nege pač imam ozebljene, ker gori v Karpatih smo trpeli strasen mraz. Po cele ure smo ležali v snegu. Zmiraj pod nilim nebom. Sedaj je — bodi Bog zahvaljen — v tem oziru boljše; je tudi tukaj že precej tople. Za — pod zobe — je seveda bolj malo. A privaditi se je treba na vse. Tolažimo se s tem, da bo kmalu konec te krvave vojske in se potem veselimo povrnemo, odkoder smo prišli. Strašno nas jezijo tudi uši. Že tako je malo spanja in še sedaj ne moremo spati. Tako sem Vam malo popisal svoje življenje na bojnem polju. Bog daj kmalu konec, da bi se zopet enkrat videli živi in zdravi, kakor smo se ločili. Radoveden sem, kako je sedaj v Zireh. Fantov Orlov, mislim, ne bo več veliko. Zdi se mi, da pride vse za mano. Kje je g. Hladnik? Pri zboru se bo precej poznalo. In pevke? Mislim, da se dobro držijo. Tolikokrat mislim na krasen zborček. Bodete videli, da se vsi zopet povrnemo in sestavimo zopet krasen cerkven pevski zbor. Še bo lepo! In orgle? Tolikokrat se mi sanja o njih, kako so lepe in krasne! Samo enkrat naj bi imel srečo jih videti ali slišati! Mislim in upam, da me, ako se še enkrat povrnem, še sprejmete nazaj; potem pridem s svojo materjo. Ako pa ne, pa tudi ne bom pozabil Zirovcev in svojega predstojnika.

Sv. Jošt nad Kranjem. Na peto nedeljo po Veliki noči je običajni romarski shod. Na šesto nedeljo pridejo štajerci. Obakrat tudi opravilo ob 6. in 9. uri. Romarji so naprošeni, da prineso kruh seboj.

Stara Loka — okolica. Šele četrty mesec se bliža koncu in že je bilo toliko mrličev do 24. marca kot lansko celo leto. Kam plovemo? Delo Azraela se vidi tudi doma na pokopališču ne samo na bojnih poljanah, kar padajo za dom junaki. — Iz ruskega ujetništva se tudi oglašajo naši.

Ujeti so: Fr. Pivk od Sv. Duha, And. Jenko iz Virmaš, Fr. Hafner, Staridvor, Matevž Triler, Vešter. — Življenje kot povsodi; draginja velika, kruh vojni in še ta »čist majčken«. Dela preveč, primanjkuje moskih, pa to se še pokaže v košnji, sedaj še pojde. Ženske morajo ali bodo morale prijeti za koso, plug, in otroci po njih moreh pomagati in Bog z vsemi. — Tukajšnja gališka dekleta begunke so te dni dobile obvestilo, da gredo delati na Češko. Kako so težko čakale tega trenutka, veselile se; gori bi mogoče našle kakega domačina, delale bi kot so lansko leto in že prej. No, v ponedeljek so mislile iti, ali prišlo je povelje, da ne sme nobena nikamor. In veselja je postala žalost. Zakaj jim c. kr. okrajno glavarstvo ne dovoli, ne vedo. — Kdaj pojdejo nazaj, kdo ve; trdijo le, da če bi Rus ostal gospodar, ne gredo več v Galicijo. Ljubijo Avstrijo. — Črešnje, hruške bodo cvetele čez par dni, ali že jih obetava sovražnik — hrošč. Snega se po hribih še dosti vidi in na solčnih krajih zelenje. — Društveno življenje za enkrat počiva; ko se vrnejo dragi iz vojne, se povrne tudi življenje v društva. V knjižnici se pa zelo pridno sega po knjigah; v teku štirih mesecev izposodilo se jih je čez 400; že nekaj več kot lansko celo leto. Le tako naprej! In gospod predsednik preskrbi v kratkem še nekaj novih knjig. Priloži bi se le, da se prečitane knjige tudi redno vrnejo in ne pozabijo doma. Le čitajte; s tem si razvedrite dušo, blažite srce!

Iz Komende. Prva poroka, odkar je vojna, vršila se je pri nas pretekli teden, pa tudi ta je bila nenavadna. Poročen je bil g. Makso Chekala, gozdni uradnik na Nemškem, z g. Marijo Bilzer, vzgojiteljico na Kriškem gradu, ker se ženin nahaja na Francoskem v nemških streških jarkih. Zastopal ga je pri poroki gosp. oskrbnik Wieltschnigg. Nevesto je spremljevala g. baronica Puthon, poročal je vč. g. svetnik Bernik, č. g. kaplan Opeka in g. Mejač sta bila pa za pričji. Zadnji mesto gospoda barona Apfaltrern, ki je bil nenadoma odpoklican v vojno službo.

Iz Litije. Med mnoge požrtvovalne dobrotnike, ki so se našemu »Rdečemu križu« od postanka naše bolnice pridružili in mu celi čas stali na strani, moramo uvrstiti brez dvoma tudi — perice, ki hodijo požrtvovalno in brezplačno v bolnično prat. To nikakor ni tako lahka stvar. Delo samo je dosti težko in naporno, zlasti v hudem mrazu, kot je bil prošle zime. Koliko škafov perila je bilo treba vsakokrat izprati! Tem večjo pohvalo zaslužijo torej naša pridna dekleta, ki so se nam pristočno stavila na razpolago in ki so s tako posnemanja vredno vnemo prihajala tudi iz oddaljenejših krajev in tako vršile delo usmiljenja. Marsikdo bi se k njim lahko prišel učiti požrtvovalnosti in samozatajevanja v tem pomenljivem času. Naj ta dekleta ne pozabijo, da se žrtvujejo za vzvišeni cilj in naj nam ostanejo zvesta tudi v prihodnjih časih. Naj bodo pa tudi vzgled onim, ki so bližje nas, pa se nam dostej še niso pridružile pri tem skupnem delu usmiljenja. Odbor Podružnice »Rdečega križa« za litijski okraj.

Listek

Za nevesto.

(Finsko spisal Pietari Päiväranta,
(Dalje.)

S tem je bila napetost Petrovega srca še povečana. Morda je bila Anka, kakor prej tako pogosto, s kravami na paši. Tako lepo bi bilo, da bi se srečala, toda o! Kako korist bi pač imel od tega!

»Če bi jo mogel videti vsaj izmed dreves, bi bilo to že tolažba za moje žalostno srce«, si je mislil Peter, vendar je sklenil, da se ne bo bližal onemu kraju.

Stopal je v drugi smeri. Toda kamor je v svojih globokih, brezupnih mislih obrnil svojo pot, vedno je moral opaziti, da se bolj in bolj približuje pašniku. Tako blizu je že bil, da je mogel skozi drevje videti eno izmed pasočih se krav.

V tem trenutku pa je zaslišal od tamkaj brezupen krik; živali so pričele divjati in tuliti. Petru se je zdelo, da je v kriku spoznal Ankin glas. S strelno brzino je hitel na oni kraj — in kaj je videl tamkaj? Velik medved je popadel eno izmed krav. Peter se ni obojavljati niti za trenotek. Letel je, kar je mogel, med divjajoče krave. Ravno ko je skočil medved kravi na tilnik, mu je zadal Peter s sekuro tak udarec, da je kosmatinec popustil kravo in se obrnil proti pogumnemu napadalcu, ki se je nepoklican vmešaval v njegovo delo. Bil je nevaren trenotek; medved se je glasno mrmrajoč postavil na zadnji šapi in je pomolil proti Petru svoje strašne šape s kremplji; iz odprtega žrela pa so se mu svetili beli zobje in mu mahal rdeč, krvi žejen jezik.

Peter je spoznal nevarnost položaja, ni pa izgubil niti za trenotek zbranosti. Predno je mogel medved nanovo naskočiti, mu je zadal Peter nov udarec z ostrino sekire, tako da se je zver zvalila divje tuleč na hrbet in se ni mogla več dvigniti. Še nekaj dobro merjenih, močnih udarcev je napravilo konec boja. Iz rane je tekla že po prvem udarcu tako močno kri, da je bil Peter ves okrvavljen; toda ranjen v tem dvoboju ni bil, samo nekaj prask na rokah je imel.

Šele ko je bil sovražnik poražen, se je spomnil Peter na ono osebo, katere klic po pomoči je bil prej slišal. Hitro je pogledal na vse strani. Ni mu bilo treba dolgo iskati, kar zagleda nedaleč ležati žensko postavo na tleh. S trepetajočim srcem je letel tjakaj in osupel spoznal Anko, ki je ležala brez zavesti na tleh. Ko je hitro pogledal, če jo je medved ranil, in našel, da se to ni zgodilo, jo je previdno nesel na boljši prostor in ji položil svojo okrvavljeno sukno pod glavo. Potem je hitel k potoku, zajel v klobuk vodo in močil deklino čelo in senci. Njeno telo je bilo še

mehko in gorko, iz tega je sklepal, da je samo onesveščena.

Precej časa je trajalo, da je začela Anka dihati.

»Bog bodi zahvaljen, živi,« je dejal Peter, ko je to zapazil.

Naposled je Anka odprla oči.

»Peter,« je zašepetala tiho in mirno in zopet zaupajoče zaprla oči.

»Počivaj brez skrbi, si v dobrem varstvu; rešena si, ljubljena Anka!« je dejal Peter komaj slišno, ko se je sklonil nad deklico.

»Če bi mogla dobiti sveže vode,« je dejala čez nekaj časa Anka, ne da bi odprla oči.

Peter je odlučil kos skorje na bukvi, napravil iz nje posodo in prinesel iz bližnjega potoka vodo. Anka je od časa do časa pomočila svoje ustnice v vodo.

»Bila si v veliki nevarnosti,« je dejal Peter, ko je opazil, da se ji vračajo moči.

»V veliki nevarnosti, v smrtni nevarnosti; sam Bog te je pripeljal semkaj v moje rešitev, dragi Peter,« je odgovorila Anka.

Nato sta si pričela pripovedovati, kako se je vse zgodilo. Anka je dejala, da ni niti slutila kakšne nesreče, predno ni zagledala, kako drvi medved z odprtim gobcem proti nji. Zver ji je bila že čisto blizu, ko je zavpila po pomoči. Naprej se ne spominja. Ko ji je Peter močil čelo, je mislila, da jo medved liže, zato si ni upala odpreti oči. Ko pa je dobila toliko poguma, da je to storila, je zagledala Petra, in ves strah jo je minil. Tudi Peter je moral zdaj pripovedovati, kako je prišel semkaj. To je storil površno, ker ni hotel pokazati nemira in hrepenenja svojega srca.

Medtem se je čreda razkropila po gozdu.

»Oh, kaj se godi z mojimi kravami? Ne vidim in ne slišim jih! Gotovo jih je medved vse pomoril!« je tožila Anka.

Tudi one so rešene; samo ena je dobila nekaj prask. Pojdiva in pogledajva, kje so,« je govoril Peter smehljaje.

»Toda, moj Bog, ti si ves krvav! Kaj se je zgodilo, Peter?« je vzkliknila Anka prestrašeno; šele zdaj je opazila njegov krvavi jopič.

Z menoj ni nobene nevarnosti; pojdiva, hočem ti nekaj pokazati,« je odgovoril Peter.

»Ne morem, sem brez pomoči. Pomagaj mi ti!« je prosila Anka in mu ponudila roko.

Z veseljem je prijel za ponujeno roko in ji pomagal, da je vstala. O, kako rad bi bil stisnil to roko na svoje ustnice ali na svoje srce, toda ni si upal, ker je vedel, kakšen prepad ju loči.

Prišla sta na kraj, kjer je ležal ubiti medved.

»Glej, tukaj leži oni, ki me je umazal s krvjo in tebe tako prestrašil,« je govoril Peter.

Strašno zunanost ubite zveri je napolnila Anko s toliko zoprnostjo, da se je pričela tresti in bi omahnila, da se ni z obema rokama držala Petra.

Vsedla sta se na grič.

»In ti si to storil, Peter,« je govorila Anka ginjena.

»Za tebe, Anka!«

»Ti si najpogumnejši mladenič na svetu; tebi ni enakih, Peter,« je šepetala Anka in se sklonila bližje k njemu.

»Jaz te ljubim, Anka, ljubim iz vsega srca — jaz sem te že dolgo ljubil — ali je to mogoče? Da, jaz vem, da je med nama velik prepad, toda to ničesar ne pomeni, jaz te ljubim navzlic temu. Poizkušal sem že pogasiti ogenj svojega srca, toda le še bolj je vzplamenel, čimbolj sem ga skušal zatreti.«

Tako govoriti se je ojunail Peter, toda Anka ni bila vsled tega vznemirjena. Pokrila je obraz z rokami in se naslonila k Petru. On jo je objel in jo pritisnil na svoje srce.

»Zdaj mi je tako dobro, Peter. Dolgo že se je vzbujalo tudi v mojem srcu enako čustvo kot v tvojem. Jaz sem tvoja za vedno!« mu je šepetala Anka.

»Midva se morava zdaj ločiti, noč se dela. Danes sem pridobil mnogo, neizmerno mnogo!« je govoril Peter.

»Toda živali?«

»Najbrž so se podale že proti domu.«

»Toda jaz ne morem iti sama in se tudi ne upam. Pojdi, Peter, in me spremljaj!« je prosila Anka.

Peter ji je izpolnil željo in podala sta se na pot. Peter je vrgel vrečo za ptiče poleg ubitega medveda in je vzel samo okrvavljeno sekiro seboj.

»Kaj bo rekel tvoj oče, ko zve za najino zvezo?« je menil Peter, obvladovan od skrbi, ko je na to mislil.

»Dozdaj bi bilo morda nemogoče dobiti njegovo privoljenje, toda po vsem tem, kar se je zgodilo, se mi zdi mogoče, da bi privolil. Moj oče je plemenito misleč človek; povedala mu bova, kaj da se je zgodilo; o najini zvezi pa bodeva zdaj za nekaj časa molčala. Moj oče ne pusti do brega dela nikdar nepoplačanega.«

Tako je govorila Anka; Peter je čutil svoje srce olajšano.

IV.

Kakor je Peter rekel, se je tudi zgodilo. Ko so krave ušle krvavemu pozdravu medveda, so se po najkrajši poti vrnile proti domu; zato so bile doma že veliko preje kot sta prišla Anka in Peter.

Pazno oko gospodarja je takoj zapazilo, da se je v gozdu nekaj nenavadnega pripetilo. Ena izmed krav je bila ranjena in je krvavela, nobene pa ni manjkalo. Nemalo je bil Podgorec osupnjen, da se ni kaj hujšega pripetilo. Ako bi ne bila ena izmed krav ranjena in ako ne bi manjkalo Anke, bi ne bil nihče opazil, da se je kaj primerilo. Toda te stvari so vzbudile na gospodarstvu veliko razburjenje. Mračilo se je že, Podgorec pa je zbral svoje ljudi, da bi šel iskat svojega otroka. Ravno je razdeljeval naročila posameznim skupinam, v katere je razdelil svoje ljudi, ko je zaklical eden izmed hlapcev:

»Počakajmo malo, tamkaj na gozdni poti prihaja neki mož z neko žensko. Morda je Anka; če pa ne, nam bodeta morda ta dva kaj pojasnila.«

»Ostanitel je zaklical Podgorec. Vsi so ostali.«

Bila je v resnici Anka, katero je spremljal Peter. Prišla sta po gozdni poti.

»Bog bodi zahvaljen!« je dejal Podgorec in prosi vse, da naj gredo v hišo.

Ko so stopili v hišo, je morala Anka pripovedovati o vsem, kar se je zgodilo. To je storila tako občutno, da so se oči vseh, tudi hišnega gospodarja, napolnile s solzami. Solze v očetovskih očeh so bile Anki in Petru dobre znanilke za bodočnost.

Ko je Anka končala pripovedovanje, je vstal Podgorec in govoril s svečanim glasom pri vratih stoječemu Petru:

(Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

CLVI.

Fo Najsvetejše v sovražni ogenj.

Poročnik 17. pešpolka g. Korent piše svojemu g. očetu dne 10. aprila med drugim:

Danes sem napravil lepo reč. Prostovoljno sem se bil prijavil, da grem z gospodom stotnikom Moebiusom in praporščakom Jordo v bližnji trg S., ki je popolnoma izpraznjen in ves razstreljen. In zakaj, kaj bi mislil? Sli smo, da rešimo pred požarom in oskrunjenjem Najsvetejše in druge svete predmete. Srečno smo dospeli v cerkev. Gospod stotnik Moebius je vzel iz tabernakeljna Najsvetejše in je vzel seboj, jaz sem pa v zakristiji pobral nekaj cerkvenih prtoy in zavil vanje sedem kelihov, krasno monštrauco, sv. cerkvena olja, patene in še nekaj drugih stvari, tako da sem imel nositi kakih 15 kg. Z vsem smo srečno dospeli nazaj na našo postojanko in izročili našemu vojnemu kuratu, ki se nam je zelo zahvaljeval. Da to podjetje ni bilo kar tako, ti pojasni naslednje: Mi smo morali skoraj 1000 korakov naprej od naše rojne črte, in to med časom, ko so v mesto padale težke granate. Ena granata je padla komaj 100 korakov od nas, druga je udarila na cesto, po kateri smo šli. A kljub temu smo vse srečno izvršili in se nepoškodovani vrnili.

Mamo le potolaži, naj nikar toliko ne toži za mano. Saj vojna ne bo vedno trpela, in če sem že vojak, nočem biti samo za parado, marveč hočem v polni meri vršiti svojo dolžnost do Boga in cesarja. Bo pa toliko večje naše veselje ob svidenju! Do tedaj pa Vama pošilja najprisrčnejše pozdrave Vajin sin Franc.

CLVII.

Pismo »landšturmarja« — skrbnega gospodarja.

Franc A ž m a n iz Naklega, ki se nahaja že od jeseni na srbski meji, piše svoji ženi za Veliko noč. Pismo, iz katerega odseva velika gospodarjeva skrb za vse, se glasi tako-le:

Draga Jozefina! Prejel sem pismo in razglednico, ki si mi jo pisala iz Ljubljane. Pismo sem že zelo težko pričakoval. Vem, da imaš sedaj bolj malo časa, ker se je delo na polju pričelo, — ljudi pa manjka. Prejel sem tudi »Go-

renjca«, ki si ga mi poslala. Ob priložnosti in če bo kaj novega, mi ga le še pošlji. — Meni je zdaj prav lušno, ker sem pri sanitetnem oddelku. Imamo vsak teden dvakrat ali trikrat po eno dobro uro šole, kjer nas g. zdravnik uči, kako se mora ranjenec obvezovati, kako postopati z onemoglimi vojaki, ali kako s takim, ki ga potegnejo iz vode, da se mu ohrani življenje, če ima le še iskrico življenja v sebi. Boš videla, da Te bom znal bolj obvezati, če se boš kaj ranila, ko pridem domov, kakor sem znal včasih. To je prijetno. Največje »moje trpljenje« sedaj je metla. Saj si lahko misliš, da zame, ki sem bil navajen težkega kmečkega dela, ni metla nikaka težava. Živim kakor gospod. Zjutraj še komaj vstanem, pa me že čaka kava; opoldne juha in meso; zvečer zopet kava, vmes pa prigrizujemo kruh in razen tega dobiš vsak dan še pol litra vina, ali pa denar.

Pisala si mi, da sedaj vozite gnoj za spomladansko setev. Prav je tako! Ako je gnoj na njivi, je potem hitro vse vsejano. V brezji letos nikar ne sejte trave, ampak rajši vsejte žito, ker bo za življenje, kakor vse kaže, letos huda predla. Tudi ovsar prav preveč ne sejte, rajši drugega žita malo več, da bo kaj za kruh in kuho. Zgodnjega krompirja le precej nasadi, ker po navadi dobro obrodi in ga imate kmalu za jesti. — Tisto živo mejo na vrtu, ki jo lani nisem mogel obžagati, naj zdaj eden obžaga, ker veš tudi sama, da vrtu škoduje. Tudi sadno drevje se mora vse otrebiti, dokler je čas. Sadje ni brez vrednosti.

Živino imate, kakor mi sporočaš, zelo lepo. To me veseli, ker jaz sem vedno zahteval, da se živino dobro krmi in snaži, kajti to je glavna podpora kmečkega stanu. Krave pa le prodaj, ker imate premalo prostora v hlevu, samo ne mladih in lepih, ampak starejše naj gredo naprej. Radoveden sem kakšno je že kaj žrebe, kajti konji me tudi zelo veseli. — Pišeš mi tudi, da si nekaj borovcev prodala. Prav je, saj jih je dosti. Bodo vsaj mladi imeli prostor. Kakor se ti zdi boljše tako pa naredi! — Praviš, kako da Francelj težko čaka onih turških kap, ki sem jih obljubil. Pošljem, kakor hitro pridem do pošte, dve; eno za delavnike, eno za nedelje. Sicer bi jaz tu še kako stvar kupil, da bi Vam poslal domov, pa si mislim: Bilo bi nespametno, ker je tukaj vse zelo drago in v Kranju imate vsega na razpolago. Kupi torej v Kranju kaj tacega, kar veš, da Franceljna in Jožico najbolj veseli. Reci jima, da je ata poslal, pa bo dobro. Tonček pa še tako nič ne ve in ne bo prašal, kdo mu je poslal.

Ravno bolezní se mi pa menda še ni treba bati. Za zdravje pa vojaško poveljništvo skrbi prav zelo. Imamo celo povelje, da se mora vsak vojak pred vsako jedjo roke umiti. Tega doma nismo bili navajeni. Kopljemo se pa tudi vsak teden. Voda teče kakor topel dež od stropa dol. Ali nismo dobro preskrbljeni? Zato pa nikar prav nič ne žaluj, draga Jozefina! Gotovo se še vi-

dimo, samo tega ne vem, kedaj. Eni pravijo, da kmalu, drugi pa, da še ne tako hitro. No, da bi bil le zdrav, kot sem sedaj, bom še prestal z božjo pomočjo. Če pomislim v kakšnih nevarnostih sem že bil, moram biti zatrdno prepričan, da me je varovala sama Marija in angelj varih, ki se jima vsak dan priporočam in me tudi vi doma priporočajte!

Prav rad bi prišel domov vsaj za mesec dni, da bi vam uredil gospodarske zadeve, potem bi na zopet šel vesel nazaj nadaljevat svojo vojaško dolžnost. Pa ne morem priti. Le lepo skupaj gospodarita s Francko do časa, da jaz pridem domov.

Le kmalu mi kaj piši in pošlji mi tudi »Slovenca«. Rad bi imel tudi par pakelcev tobaka. Pošlji mi tudi kakih 20 dopisnic! Jaz bi Ti velikokrat pisal, pa ne morem dobiti nobene dopisnice, ker smo v samih gorah in hosti, kakor cigani. Pošlji mi tudi eno pratiko, da bom vsaj vedel, kedaj je nedelja, ali pa kak god. Nekoliko mazila za uši tudi ne bi bilo napačno, kajti tu so uši — čeprav so velike in rejene — zelo poceni. Še klobase bi imel zelo čas jesti. Pa je predaleč za pošiljanje in naj me le doma počakajo, bodo pa potem boljše.

Mislim, da Te bo to pismo že malo potolažilo, da ne boš tako v skrbeh zame. Če pa drugi kaj pišejo, pa nikar vsega ne verjemi! Mi smo zdravi kakor ribice v vodi.

Tukaj imamo v kapeli tudi božji grob. Vsak večer se lepo opravljajo pobožnosti in se glasi lepo petje. Pevci so pri vojakihi morebiti boljši kot doma in petje je gotovo bolj ginljivo kot doma. Velikonočno spoved je lahko vsakdo opravil, ker je bila prilika in dovolj časa. — Sedaj-le pa, ko to pišem, gre sneg kakor bi mačke trgali, toda vem, da dolgo ne bo šel.

Vesele velikonočne praznike Vam želim vsem skupaj, zlasti pa Tebi, ljuba Jozefina, Francki in otročičem!

V poduk za vojskin čas.

Uporaba kaznjencev za poljsko obdelovanje. C. kr. justično ministrstvo je poslalo vsem sodiščem I. in II. instance ter vsem državnim pravdništvom in nadpravdništvom sledeči odlok: »Ob sedanjih izrednih razmerah je prav posebno važno, da se spomladansko poljsko delo opravi kar največ mogoče in za to zadobi potrebnih delavcev. V ta namen se je ozirati tudi pri izvrševanju prisojenih kazni. Mnogokrat bo že z ozirom na gospodarstvo obsojenca samega, najsi bo samostojen posestnik ali le poljedelski delavec, odložiti ali pretrgati prisojeno kazen po § 401 kazenskega pravnega reda ali po § 2., št. 1., črka a) cesarskega ukaza z dne 7. avgusta 1914, drž. zak. št. 207. Kolikor je preko določbe tega ukaza nujno potreba pritegniti

kaznjence k poljedelskim opravkom, ker ne zadostujejo delavci, ki so na razpolago, se lahko po določbi § 2., št. 1., črka b) navedenega cesarskega ukaza na prošnjo političnega oblastva v prid občega gospodarstva pretrga izvršitev krajših kazni ali odloži, če se ni začela. Pri odločitve o odlogu ali pritriganju prisojene kazni se je ozirati po zmislju cesarskega ukaza na to, da se ne izpuste na svobodo osebe, ki so nevarne državi ali lastnini, in da se ne uporabljajo kaznjenci, kadar je dovolj drugih delavcev, čeprav niso ravno tam, kjer jih je baš treba, pa se lahko s posredovanjem deželnih posredovalnic o pravem času pritegnejo. Svoji kaznjencev, ki se hočejo poslužiti do brote tega odloka, naj se obrnejo, najbolje potom občine, odnosno želivne komisije do pristojnega okrajnega glavarstva.

Znižana vožnja po morju. C. kr. deželno predsedstvo naznanja, da do be starši, bratje, sestre, otroci, žene in neveste obolelih bojevnikov, ako jih hočejo obiskati ali se udeležiti pogrebov, pri vožnji po parnikih za tja in nazaj 50% popusta sledečih od države subvencioniranih paroplovnih družb: »Avstrijski Lloyd«, »Dalmatia«, »Ragusia«, »Istra-Trieste Lloyd«, »Austro-Croatia«, »Bokelka Plovitba«, »Obalna paroplovitba« in »Capodistriana«. Izkaznice za te vožnje izdajajo politične oblasti, v Ljubljani pa c. kr. policijsko ravnateljstvo.

Planšarji po poklicu se lahko začasno pogojno oproste črnovojniške dolžnosti? Z Dunaja se poroča: Na prošnjo tirolskega kulturnega sveta je ministrstvo deželne brambe načelno odločilo, da se črnovojniki planšarji po poklicu, če ne stojijo v vojski in če v zaledju na svojem sedanjem službenem mestu niso neobhodno potrebni, lahko v času od konca majnika do konca septembra oproste od črnovojniške službe, da preskrbe gospodarstvo na planinah.

Poštna nakaznice za vojne ujetnike v Srbiji. Poštna nakaznice za avstrijsko-ogrske ujetnike v Srbiji se od sedaj naprej pošiljajo izključno potom švicarske poštne uprave. Naslov se sme glasiti edinole: »An die Oberpostkontrolle in Bern, Schweiz« (Višja poštna kontrola v Bernu, Švica).

Dopisovanje z našimi vojnimi ujetniki. Od skupnega osrednjega izkaznega urada (Zentralnachweisbureau, Auskunftsstelle für Kriegsgefangene), pisarna za poizvedovanje o vojnih ujetnikih, Dunaj, I., Jasomirgottstrasse 6, se poroča:

V zadnjem času se na nas množe pisma, v katerih se pritožujejo domačini ujetnikov, da že dolgo niso dobili nobenega poročila od svojcev, ali da še sploh niso ničesar dobili, čeprav se jim je od nas poročalo, da se imenovani nahaja v seznamu vojnih ujetnikov.

Domači si napravljajo čestokrat čisto nepotrebne skrbi. Ujetniki v Rusiji se pogosto pošiljajo iz enega ujetniškega tabora v drugi, večinoma proti iz-

hodu. Zdi se, da je pri tem ter med potovanjem dopisovanje prepovedano. Tudi v ujetniških taborih je dopisovanje omejeno. Pisma in dopisnice rabijo zelo dolgo časa, iz Sibirije 6 do 8 tednov in gredo dvakrat v cenzuro, in sicer v Petrogradu in pri nas. Ker so pa ruski cenzorji preobloženi z delom, se priporoča pisati samo dopisnice. Veliko teh pisem je tudi zaplenjenih in uničenih, druga se pa izgube.

O bivališču in stanju posameznega vojnega ujetnika pa ne moremo dobiti poedinega poročila. Mi si dotičnika za beležimo in kadar naletimo prvič ali na ponovno na ime ujetnika, pri katerem je označen kraj njegovega bivališča, potem to sporočimo takoj vprašanec.

Velikokrat nam pa tudi pošlje ruski Rdeči križ imena ujetnikov še kar s poti, ne da bi bil že označen kraj, kjer bodo ostali. Razume se, da potem ne moremo njegovim domačim označiti kraja, kjer bo ujet. Kakor hitro dobimo končne ujetniške sezname, potem to svoicem ponovno sporočimo.

Pri vprašanju o ujetniku ni potrebno, opisati vseh okolnosti, v katerih je sledilo ujetništvo. Dovolj je, če se da le sledeče podatke:

Ime . . .
Rojstno leto: . . .
Pristojnost: . . .
Barva: . . .

Oddelek, pri katerem se nahaja in če je mogoče, na katerem bojišču se je nahajal: . . .

Ime in natančen naslov tistega, ki vpraša po pogrešancu: . . .

Končno naj bi tisti, ki vpraša po večih osebah, napisal še vsako posamezno osebo na poseben papir, ki mora biti tako izpolnjen, kakor je gori označeno.

Opozarjamo, da je naša pisarna samo za poizvedovanje, ako je pogrešani ujet. Ako se sumi, da je padel, ali da leži ranjen v kakšni avstrijski ali ogrski bolnišnici, potem se mora dotični obrniti na poizvedovalno pisarno Rdečega križa (Auskunftsbureau vom Roten Kreuz, Wien, VI., Dreihufeisengasse, Kriegsschule), oziroma na Ogrskem na Rdeči križ v Budimpešti.

Cesto prihajajo pritožbe, da niso dobili vojni ujetniki denarja, ki so jim ga domači po naši pisarni poslali. Na te pritožbe moremo le odgovoriti, da te pritožbe veliko pisem v roke, v katerih potrjujejo sami ujetniki, da so dobili poslano vsoto denarja. Jamstva, da bo poslana vsota prišla pravilno in hitro na namenjeno mesto, ne moremo prevzeti.

Končno moramo prizadeto občinstvo svariti, da se ne obrača na čedalje več se pojavljajoče zasebne agenture in zasebne osebe, ki obljubijo obvestila in se izjavijo pripravljene, da preiskrbe, da se odpošlje denar. Mi storišmo to tem boljše, s povdarkom, da smo mi kot čisto človekoljuben zavod Rdečega križa popolnoma brezplačno na razpolago.

Dopusti za vojake. V zadnjem času dobivajo vojaki pri armadi na bojnem polju od svojih domačih številna pisma, v katerih se pozivljajo, da naj prosijo dopusta za izvršitev pomladne setve. To dokazuje, da se navodila, izdana o vojaških dopustih za zagotovitev pomladanske setve, pri prizadelem prebivalstvu še vedno napačno tolmačijo. Zato se ljudstvo ponovno opozarja, da se moštvo armade na bojišču dopusti sploh ne morejo dovoliti, in so tudi vse prošnje brez koristi. — Za obdelanje polja onih vojakov, ki so na bojišču pred sovražnikom, se je zadostno preskrbelo na drug način, zlasti zaveznostimi, ki so se naložile v tem oziru občinam. Dopuste za obdelovanje polja — in sicer v najvišji izmeri štirinajstih dni — je mogoče dovoliti, v kolikor to dopuščajo tozadnevni vojaški interesi, samo moštvo, ki je kmečkega stanu in služi pri vojaških četah, nadomestnih četah, zavodih itd. v zaledju (zunaj bojnega polja). Za dopuste te vrste lahko zaprosi ali vojak sam, ki hoče dobiti dopust, ustmeno pri pristojnem vojaškem poveljstvu, ali pa njegovi domači potom političnega okrajnega oblastva. Na prošnje, ki bi se vlagale neposredno pri c. kr. ministrstvu za deželno brambo, se more prav tako malo ozirati, kakor na prošnje za dopuste vojakov, ki so pri armadi na bojišču.

Sredstvo proti vranam. Vrane nam lahko napravijo veliko škodo pri turščici. Zatorej se moramo vran zlasti v takih letih ogibati, kakršno je letos. Prvo škodo delajo ob času kalenja. Naj se tedaj tudi pri nas uporablja »antiavit« za odvratanje škode po vranah ob tem času. Antiavit varuje seme, da ga ne izkljujejo vrane, pa tudi druge živali ne. Antiavit se raztopi v vodi in s to raztopino se poškopri seme in dobro premeša, tako da se seme od vseh strani zmoči. Čez noč se pustijo seme razgrnjeno, da se posuši. Za 50 kg semena zadostuje 5 litrov raztopine, ki jo pripraviš tako, da raztopiš v petih litrih vode 50 gramov antiavita. V gorki vodi se antiavit raje raztopi. Antiavit prodaja Kmetijska družba v škatljah po eno osmino kilograma za 2 K 20 vin. Namesto antiavita se lahko rabi tudi »minium«, rdeče barvilo, s katerim se potrosi turščico, katero smo prej z vodo zmočili.

Po vojski se bodo vojaški konji oddajali zasebnikom. Ko se bo sklenil mir med vojskujočimi državami, bo vojaška uprava večje število konj odstopila poljedelskemu ministrstvu. Da se dobi vpogled, koliko konj se bo porabilo za zasebno porabo, zbira poljedelsko ministrtvo že sedaj potrebne podatke. In radi tega je ministrtvo izdalo na posamezne namestnije odlok, po katerem se občinam naroča, da morajo takoj, ko bodo nastale zopet redne razmere, poročati političnim oblastem, koliko vojaških konj bi občani rabili, oziroma nakupili. Gre se v glavnem za to, da se dožene, koliko konj bo na deželi z ozirom na število konj pred vojsko, primanjkovalo. — Graška trgovska in obrtna zbornica je že izdala na svoje člane in posamezna industrijalna podjetja poziv, da naj že sedaj naznanijo zbornici, koliko vojaških konj bodo rabili po končan vojski. Da ne bodo naši kmetje prikrajšani, je priporočati, da

občine zberejo pravočasno in zanesljive podatke, koliko konj v posameznih občinah primanjkuje.

Pogrešajo se sledeči vojaki:

Vincenc Knez, topničarski polk št. 9, baterija 3., vojna pošta št. 32. Pojasnilo: Josipina Knez, Gor. Laknica pri Mokronogu.

Anton Rus, 17. pešpolk, 6. komp., vojna pošta št. 32. Pojasnilo: Ana Rus, Migalca št. 6, pošta Mirna, Dolenjsko.

Janez Lavtizar, poddesetnik, 17. pešpolk, komp. št. 12., vojna pošta št. 32. Pojasnilo: Jožef Lavtizar, posestnik v Ratečah št. 59, pošta Belaveč.

Pavel Peternel, 17. pešpolk, 6. marškomp., vojna pošta št. 32. Pojasnilo: Pavel Peternel, Lajše št. 5, pošta Gorenjavas, Kranjsko.

Jožef Kraiz, je pisal zadnjič od Ersatz Kader Nr. 43, 4. komp., Karasebül, Ogrsko. Pojasnilo: Ivan Kraiz, črna pri Prevaljah, Korosko.

Matija Sterle, pešec pri 27. domobr. pešpolku, 9. stotinja, vojne pošte št. 48. Zadnjič je pisal 30. septembra 1914. Kdor izmed njegovih tovarišev ali poveljnikov kaj ve o njem, naj blagovoli sporočiti njegovi ženi Tereziji Sterle v Markovcu št. 9, pošta Stari trg pri Rakeku.

Joško Šusteršič, enoletni prostovoljec, korporal pri c. in kr. bos. pešpolku št. 1, 13. komp., 4. bataljon, ped g. stotnikom Avgust Fritzmom pri Tomašev. Njegov stotnik A. Fritz je ujet v Wladivostoku, Spaskoje. Kdor kaj ve, se prosí, da naj blagovoli sporočiti na naslov: Franc Šusteršič, c. kr. poštni poduradnik, Dunaj IV., Favoritenstrasse 27, II./29.

Vprašanja in odgovori.

J. Š. Naslov se glasi: Katoliška tiskarna v Ljubljani.

K. R., A. Dokazati Vam bo treba, da je res skrbel za Vas in otroka. Ako morete to dokazati, potem napravite nanovo prošnjo in navedite v nji potrebne dokaze.

M. M., Dolenjsko. K prebiranju pridejo samo letniki, ki dosedaj še niso bili prebrani. Kdaj pa se bo to prebiranje vršilo, to pa še ni razglašeno.

P. v P. V tem slučaju pa ne pomaga nobena prošnja.

Tedenska pratika.

7. majnika.

1. Sv. Stanislav, škof in mučenec, je bil rojen iz plemenitoške rodbine Szczepanowskich v Galiciji, šolal se je v Gneznu in Parizu, postal tajnik in generalni vikarij škofa Zule v Krakovu, po njegovi smrti l. 1071. pa je postal sam škof. Tadašnji kralj Boleslav II., imenovan Predrzni, je živel jako razuzdano, zato mu je škof zažugal najpoprej s cerkvenim izobčenjem in napoljed mu je prepovedal stopiti v cerkev. Razkačeni kralj ga je dal zato zaklati z mečem ravno, ko je opravljal daritev sv. maše l. 1079. Pokopan je na Vavelu in okolica Krakova ga časti kot svojega deželnega varuha.

2. Sveta Gizela, kraljica.

Solnce v. 4. u. 36 m. — z. 7. u. 19 m.

Luna v. 1. u. 57 m. — z. 12. u. 23 m.

8. majnika.

1. Prikazen nadangela Mihaela.

2. Sv. Peter iz Tarenta na Savojskem je bil rojen iz revnih, a poštenih krščanskih staršev. V 20. letu je stopil v samostan Bonnevaux (Bonvo) v vijenski škofiji, v katerem so menihi živeli po strogem redu sv. Bernarda. Tam je kmalu postal opat in napoljed nadškofof v Tarantaziji, kjer je oživil med ljudstvom in duhovščino pristno krščansko življenje. Umrl l. 1174., papež Celestin III. ga je prištel k svetnikom.

Solnce v. 4. u. 34 m. — z. 7. u. 20 m.

Luna v. 2. u. 14 m. — z. 1. u. 35 m.

9. majnika.

1. Sv. Gregor Nacijanski, škof in cerkveni učenič je bil rojen v azijskem mestu Nacijancu v Kapadociji. Ko se je šolal v Atenah, se je tam sprjaznil s sv. Bazilijem, s katerim se je pozneje podal v puščavo in ond strogo živel. Pozneje je uspešno deloval v Carigradu zoper Arijevo krivo vero. Pristeva se med posebno imenitne cerkvene učeničke vzhodne cerkve ter si je pridobil častni pridevek »teolog« = bogoslovec. Umril l. 389.

- 2. Sv. Hermes, učence sv. Pavla.
3. Sv. Goroncij, škof.
4. Sv. Beat, spoznavalec.
Solnce v. 4. u. 32 m. — z. 7. u. 21 m.
Luna v. 2. u. 29 m. — z. 2. u. 44 m.

Križevo.

Prihodnje tri dni pred praznikom Kristusovega vnebohoda se imenujejo »Križevo« in verni kristjani hodijo v procesijah na njive, da si izprosnio lepo letino. Te procesije je vpeljal sveti škof Mamert (11. majnika).

10. majnika.

1. Sv. Antonin, škof, Papež Evgenij IV. ga je imenoval l. 1446. nadškofom v Florenciji, Antonin pa iz голе pomznosti ni hotel sprejeti te časti, tako da mu je naposled moral papež zažugati, če se ne ukloni njegovi volji. Skromno ji živel in srečno odpravil razvade v svoji vladikovini. Napisal je tudi več bogoslovskih knjig. Umril l. 1459.

- 2. Sv. Izidor, kmet na Španskem, revnim kočarjem je služil zastoj. Umril l. 1150.
3. Sv. Job, starozakonski trpin.
4. Sveta Gordija in Epimah, mučenca v Rimu.
5. Sv. Palmacij.
6. Bl. Beatriks (Beatrica ali Blažena) umrla l. 1226. v Padovi.

- Solnce v. 4. u. 31 m. — z. 7. u. 23 m.
Luna v. 2. u. 43 m. — z. 3. u. 53 m.

11. majnika.

1. Sv. Mamert je v V. stol. deloval kot škof v jugofrancoskem mestu Vijienu, kjer je zgradil veliko cerkva in ustanovil veliko dobrotelnih zavodov. Od njega izvirajo procesije na Križevo (od l. 469), katere je vpeljal ob času, ko je tam dežela veliko trpela vsled neugodnega vremena. Umril 477.

- 2. Sv. Gandolf, opat.
Solnce v. 4. u. 29 m. — z. 7. u. 24 m.
Luna v. 2. u. 57 m. — z. 5. u. 01 m.

12. majnika.

1. Sv. Pankracij (grška beseda, pomeni vsemogoč), muč. Že kot otrok je izgubil starše. Od sorodnikov v Frigiji je prišel v Rim in v 14. letu je bil ovaden, da je kristjan. Pred sodnijo je neustrašeno zagovarjal svojo vero, zato je bil za časa cesarja Dioklecijana l. 304. obglavljen. Na kraju njegove mučeniske smrti je bila kmalu zgrajena cerkev, na Francoskem, Laškem in Španskem se še danes veliko časti v cerkvah posvečenih neome na čast. V lavantski škofiji je v romaniški župnici ravno na meji sekovske škofije neome na čast izdana nova podružnica.

- 2. Sv. Nerej, Abilej in Domitila, mučenici. Sveto Domitilo, predakom paganstva sonara Dinklecijana, kristl papež Klemen. Njegovim se mila krsto mučena, koštno sedgana s svojim živimili. caml Teodora in Evrozio.
3. Sveta Ivana, dominikanka.
Solnce v. 4. u. 27 m. — z. 7. u. 25 m.
Luna v. 3. u. 14 m. — z. 5. u. 34 m.

Kristusov vnebohod.

Štirideseti dan po svojem veličastnem vstajenju je šel naš Zvečdar z lastno močjo v sedenu z Olske gore. Preden je inglil izpred oči apocnolov, je molil. Kraj njegove največje žalosti se tedaj tudi kraj njegovega povelčanja. (Luk. 24. 50. 51.)

13. majnika.

- 1. Sv. Servacij (iz lat. = obranitelj, varuh), škof v mestu Tongres v Belgiji.
2. Sv. Peter Reg.
3. Sveta Monika, vdova, mati sv. Avguština, ro. l. 332. iz bogabojčih staršev. Svojeega pagnskega moža Patricija je izpreobrnila na krščansko vero s svojo potrpežljivostjo. Dokler se je srdil, nikdar mu ni odgovarjala, tako da je Patricij sam nekoč rekel v družbi svojih prijateljev: Moja žena je angel! Veliko žalosti, pa pozneje tudi veliko radosti ji je napravil njen sin Avguštin, ki je živel v mladih letih preveč posvečenjaško. V 29. letu 52

svoje starosti se je podal v Rim, potem pa v Milan, njegova mati Monika, ki je zanj zmiraj molila in jokala, pa za njim! »Tak sin ne bo nikdar izgubljen, za katerega mati toliko molila,« jo je tolažil v Milanu sv. škof Ambrozij. In iz vihriavega Avguština so materine solze in molitve napravile sv. Avguština, luč in steber katoliške Cerkve. Umril l. 387.

- 4. Sveta Glicerija, devica.
Solnce v. 4. u. 27 m. — z. 7. u. 27 m.
Luna v. 3. u. 34 m. — z. 7. u. 18 m.

Najnovejše vesti.

Ruska fronta predrta. — Nad 8000 Rusov ujetih. — Velik vojni plen.

Dunaj, 3. maja. Uradno se poroča: Združene avstrijsko-ogrske in nemške sile so včeraj napadle sovražnika na njegovi že mesece pripravljene in zasedene postojanki v zahodni Galiciji in so ga na celi fronti Malastow—Gorlice—Gromink in severno odtod vrgle, mu zadale težke izgube, ujele nad 8000 Rusov in zaplenile topove in strojne puške v dosedaj še ne dognanem številu. Istočasno so izsilile naše čete prehod čez spodnji Dunajec.

Zmaga v navzočnosti nadvojvode Friderika.

Berlin, 3. maja. Veliki glavni stan: V navzočnosti vrhovnega poveljnika maršala nadvojvode Friderika in pod vodstvom generalnega polkovnika pl. Mackensen so zvezne čete včeraj po ljutih bojih celo rusko fronto v zahodni Galiciji od blizu ogrske meje do izliva Dunajca v Vislo na več točkah prodrle in povsod vtisnile. Tisti deli sovražnika, ki so mogli uiti, se najhitreje umikajo proti vzhodu, ostro zasledovani po zveznih četah. Plen zmage se še niti približno ne da pregledati.

V naših krajih

se vsaka nenadna sprememba vremena jako čuti in kašelj, hripavost, bolečine v vratu in zaslezenje je potem na dnevnem redu. Kakor kažejo mnogotere izkušnje, se vse to lahko takoj odstrani, če se vporabi Fellerjev fluid iz rastlinskih esence z zn. »Elsa-fluid«, kateri razkruja sluz, lajša kašelj, bolečine in učinkuje protikataralčno. — Tudi pri boleznih, ki nastanejo vsled prehlajenja in prepiha, se jako dobro odnese in naj bo pa onaj bralec vporabljal v vseh stadijih. 12 steklenic pošlje prosto poštulo za samo K. 6. — lekarnar E. V. Feller, Stihira, Elmastr 84 86 (Hrvatska). — Istotam se lahko naučite tudi Fellerjeve odvajajoče »Elsa-druplete« za 4 krunce 60 vin. prosto pošiljno. — luos —

Dobre knjige.

Najlepše darilo prvooobhajancem je naša knjiga »Vzorniki prvega sv. obhajla. Zbral in uredil Anton Kržič. Cena za broširan izvod 1 K, za vezan 1 K 60 vin. Obsega najrazličnejše zgledje iz zgodovine, pa tudi mnogo iz najnovejšega časa, iz bližnjih krajev in o znanih vzornikih. Tudi katehetom in vzgojiteljem bo knjižica prav dobro služila. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Šmarnice. Za to leto niso na razpolago nove šmarnice, dobe se pa iz prejšnjih let sledeče zelo priučne šmarnice:

Marija Devica majnikova Kraljica. Spisal P. Beks, general društva Jezusovega. Slovencem priredil Anton Žgur, broš. Cena 1 K.

Marija, Mati dobrega sveta. Pridige, čitanju pri majnikovih pobožnostih prirejene. Spisal dr. L. Gregorc, Broš. Cena 1 K 80 vin.

Šmarnice na ljube Gospe presvetelega srca. Spisal Janez Volčič, Broš. Cena 1 K 20 vin.

Dr. Josip Jerše, Mati čudovita. Šmarnice. Rdeča obreza 2 K, šagrin, zlata obreza 3 K.

Šmarnice Arskega župnika. Razlaga lavretanskih litanij z življenjepisom bl. župnika I. Vianeja. Rdeča obreza 2 kroni.

Jožef Volc, Marija v predodobah in podobah. Šmarnice. Rdeča obreza 2 kroni.

Gođec, Devica verna. Šmarnice. Rdeča obreza 2 kroni.

P. Ladislav, Šmarnice. Marijine čednosti in dobrote. Rdeča obreza 2 K. Kerčon, Marija podoba Pravice. Šmarnice. Rdeča obreza 2 K.

Dobe se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Građec, 28. aprila: 12, 24, 47, 46, 55. Linc, dne 1. maja: 36, 66, 2, 45, 4.

IZJAVA.

Podpisani Ivan Mlakar, desetnik pri c. k. črnovojniškem okrajnem poveljstvu št. 27 v Ljubljani, izjavljam tem potom, da se je izsledila nadaljna hudobnost, naperjena proti moji družini, stanujoči v Poljanah, Žabja vas, prej Vinharje 7, ozroma ženi in sicer z izmišljenimi zlobnostmi po drugi ali tretji osebi, ki ima namen izzvati ogorčenje in zaničevanje družih ljudi iz okolice proti moji občetli. Ker sem pa obrtnik, bi takšna lopovstva škodovala moji eksistenci po vrnitvi od vojakov, zaradi tega opozarjam, da ho imet tisti, ki takšno obrekovanje podpira ali razširja, priliko zagovarjati se pri okrajnem glavarstvu zaradi preganjanja rodbin vpkoljanih.

Ivan Mlakar.

Advertisement for M. Elfer sewing machine parts: Olje za stroje, Olje za cilindar, Zgoščena mast, Maža za vozove, Karbolinej. Includes contact info for Dunaj, I., Krugerstr. 3 n.

Advertisement for Josip Petelinc sewing machines: Edino dober šivalni stroj je samo 'Gritzner' za obrt in rodbino. 10 letus garancija! Ljubljana, za vodo, levo, blizu frančiškanskega mostu. 3465

Štev. 6.

Razglas.

Ker bo v četrtek dne 13. maja 1915, praznik vsebohoda, naznanja podpisano načelstvo, da se bo vršil običajni semenj v trgu Sodražica dan po-
znej, to je dne 14. maja.

Gospodarski odbor trga Sodražica,
dne 25. aprila 1915.

Štupca, t. č. načelnik.

Suhe gobe

kupujemo. Cenjene ponudbe z navedenjem cene za 1 kg in z vzorcem brez vrednosti na naslov

Vydrova tovarna živil
Praga VIII. (Na Češkem.)

Benzoline

116
novo obratno sredstvo za avtomobile in stabilne motorje

Popolni nadomestek za bencin.

Prospekte in dobavne pogoje pošlji

M. Elfer, Dunaj, I., Krugerstrasse 3n.

117
Kdor ima na prodaj

kakršnekoli

poljske pridelke, živila

ter drugo blago domačega izdelka, dobi dobrega kupca, če piše na

„Prvo ljubljansko delavsko konzumno društvo v Ljubljani“

posebno se iščejo vsakovrstna žita, ajda, krompir, drva itd.

Cene po degovoru. Plačilo takoj!

Društvo ima svoje prodajalne na Kongresnem trgu štev. 2 in Zaloški cesti štev. 15 ter na Glincah št. 214. 935

Volno

ovčje, oprano in neoprano kupim vsako množino po najvišji ceni proti lažjensnem plačilu, ter plačam vožnjo sam. Veletrgovina R. Stermecki, Celje štev. 16, Štajersko. 513

Za trgovino z mešanim blagom na deželi išče se krepak deček poštenih starišev kot

trgovski učenec.

Ponudbe naj se naslovijo na firmo S. Jenko in br. v Podgradu, Istra. 858

Zaradi zastanka mednarodnega eksporta mi je zastala večja zaloga platnenih obrisalk, katere oddam po lastni ceni. Iste so primerne za „Rideči križ“, sanatorije, privatne namene itd. Oddati je **250 ducatov platne-
nih obrisalk brez šiva**
150 cm široke, 225 cm dolge. 1 komad K 3.—, franco, fino, garantirano platno, belo in brez napak, tkano iz najt. platn. prediva. Najmanjši odjem pol ducata po povzetju. **Jožef JANKO, tkalca** platna, Olešnica pri Novem mestu na Me-
tuji (Češko).

Hrastova drva

1 m dolga, kupim vsako množino, postavljena na vagon železniške postaje. — Ponudbe na: **Jos. Samsa, Ilir. Bistrica.** 840

Vse blago se po starih, znižanih cenah prodaja

Lepa birmanska darila

Največja in najbogatejša zaloga ur, verižic, uhanov, zapestnic, prstanov in briljantov.

Ure za na roko z usnatim jermenčkom, se tudi ponoči vidi nanjo, K 7.—. Navadne nikelj, ure boljše vrste K 5.—.

Vljudno vabim na obilni obisk

F. ČUDEN, Ljubljana

nasproti Frančiškanske cerkve

delničar tovarn za Union-ure.

Naročite novi vojni spominski cenik s koledarjem, tudi po pošti zastoj.

118 Pri naročilih od 20 kron dobi vsak lep vojni spomin za dar.

Pri MURNIKU v Kamniku

se kupujejo **zdravilna zelišča**

vse vrste vse vrste cvetje, lubje in korenine; zlasti se kupi v vsaki množini n. pr. tršljikova, češminova in voljčinova skorja, lapuhovo, pljučno, beladenino, trpotčevo, melisno, orhovo in jagodovo perje; omeljsna štupa, planinski mah, suhe borovnice, češnjevci peceljni; arnikovo, makovo, potonkino, šmarnično in lipovo cvetje; šent. Janževe, kalmuževe in beladenine korenine i. t. d.

Vse blago mora biti lepo zeleno suhol

Kmetovalcem in posestnikom!

Vsled velike zaloge oddajam po znižanih cenah

cementne strešnike

brez zareze in z zarezo tudi v podolgasti obliki, ki prekaša po svoji trpežnosti vsako drugo opeko in se zanjo prevzame vsako garancijo.

Tovarna cementnin Ivan Jelačin, Ljubljana.

Denar vsak prihrani

kdor naroči iz **Prve gorenjske razpošiljalnice Ivan Savnik, Kranj štev. 151 (Gorenjsko),**

4 1/2 m finega modernega blaga za žensko obleko, dva para ženskih nogavic in 3 lepe žepne robce samo **K 10.50**
Zahtevajte novi cenik zastoj! Neugajajoče se zamenja!

Domacija je naprodaj — z živino, žitom, orodjem itd., redi se 12 glav živine, nekaj svini, en ali dva konja; tudi nekaj lesa je še naprodaj. — Kmetija stoji v ravnini, hiša je lepo zidana, hlevi obokani. — Več pove upravištvo „Domoljuba“ pod št. 903. (Znamka za odgovor.)

Proti ekuzenju

se moramo tembolj zavarovati, ker nastopajo zdaj z večjo močjo bolezni, kakor skrlatica, ospice, koze, kolera, tifus. Zato naj se uporablja povsod, kjer so take bolezni, razkuževalno sredstvo, ki mora biti v vsakem gospodinjstvu. Najbolj priljubljeno razkuževalno sredstvo sedanjosti je neoporečno

LYSOFORM

ki se dobi brez duha, nestrupeno in poceni v vsaki lekarni in drožeriji po 90 vin. Učinek Lysoforma je hiter in gotov, radi česar za priporočajo zdravniki za razkuževanje na bolniški postelji, za izpiranje ran, oteklin, za antiseptične obveze.

Lysoform-milo

je prijetno toaletno milo, ki vsebuje 1% Lysoforma in učinkuje antiseptično; lahko se rabi za najobčutnejšo kožo. Naredi kožo meliko in prozno. Zanimivo boste rabili samo to izborno milo, ki je le navidezno drago, a je uporaba prav ekonomična, ker milo dolgo traja. Komad stane K 1-20.

Lysoform s poprovo meto

je močna antiseptična ustna voda, ki slab duh iz ust takoj in gotovo odstrani in zobe beli in ohrani. Lahko se tudi rabi na zdravnikovo odredbo pri katarjih v grlu, kašljanju in nahodu za grgranje. Par kapljic zadostuje na eno kupačo vode. Originalna steklenica stane K 60 vin. Zanimivo knjigo z naslovom „Zdravje in razkuževanje“ pošlje na željo zastoj in poštine presto kemik Hubmann, Dunaj XX, Petraschg, 4.

1 steklenica 20 vinarjev. Naročila po povzetju.

Domačo detelijo in lucerno

kakor tudi druga poljska semena priporoča Franc Pogačnik v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36, nasproti mitnice. Kupuje žito, fižol, suhe gobe, predivo, ježice, vinski kamen (Weinstein) in vse druge deželne pridelke vedno po najvišji ceni. 794 5

5 vinarjev

stane dopisnica, potom glavni izvolite zahtevati moj glavni cenik s 4000 slikami, obsegajoč bogato izbero pripravljenih predmetov za vsakonjo rabo in darila; cenik se pošlje vsakomur zastoj in poštine presto.

Prva tovarna ur JAN KONRAD, o. in kr. dvorni založnik, Brux št. 782 (Geško).

Pristne nikeln. žepne ure po 4-20 K, 5—K V srebru 8-40 K, 9-50 K. Nikeln. budilka 2-90 K, ure s kukavico 7-85 K, ure z nihalom 9—K. Pošilja se po povzetju. - Neugajajoče se zmenja ali denar nazaj.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med domom, zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljske orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživljenjske in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za doživetje in življenjskijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

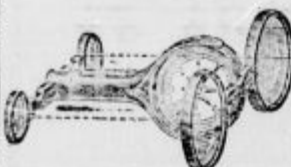
Varnostni sklad in udnine, ki so znašale l. 1912 K 673.250-17, so poskočile koncem l. 1913 na K 736.147-17. Tedaj, čimveče zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastele zaklad.

Fondube in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjeništvu v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačila.

Senzacijska novost!

Vojno kukalo „Ideal“

z najfinejšimi, optično brušenimi, prvovrstnimi lečami.

16 optičnih predmetov ki so vsi spojeni v enega s se popoln skup slože, navoljo tega zelo pripravi na nositi v žepu. Vojno kukalo „Ideal“ je porabno za operno kasko, vojni kukalo, kukalo za turiste.

Za vsako oko, preiskovanje cel. vratu, nosu, mikroskop z objektivom, posteljem za namakanje živa, listja itd., kompas ki dobro laže, citanice, petovalno steklo, dvojne lupo za preiskovanje, daljnogled pripraven za vsako oko, steroskop, panoramo razglednih, fotografiji itd., zrcalo ki je vedno pri roki, posteljni bilice, nobeden aparat tako mnogostransko uporaben. Cena konj s popisom 3 K, 3 kost 8 K. Prodaja po povzetju izvoz novosti

M. Swoboda, Dunaj III 2, Hlessg. 13-404.

P. n.

Dne 12. marca t. l. je umri moj dolgoletni družabnik v tvrcki Mihael Kastner v Ljubljani, gospod Gustav Kastner. Sedaj nameravam trgovino, ki sva jo nad 20 let skupno vodila z gospodom Gustavom Kastnerjem pod tvrcko Mihael Kastner, nadalje voditi pod lastnim imenom

Julius Elbert

O tem si dovoljujem slavno p. n. občinstvo s prošnjo obvestiti, naj se odslej dopisi, ki so namenjeni za dostej pod tvrcko Mihael Kastner obstoječo specerijsko, kolonijalno, materialno ter trgovino z deželnimi pridelki, glavno zalogo naravnih mineralnih vod, zalogo soli in petroleja, ne pošiljajo več pod naslovom Mihael Kastner, marveč pod mojim imenom Julius Elbert.

Ker bom tvrcko Mihael Kastner dal izbrisati v trgovinskem registru, prosim, da se izogne vračanju pisem, prav natančne pozornosti na ta novi naslov.

Velepospölovanjem

Julius Elbert, sedaj edini javni družabnik tvrckje Mihael Kastner.

OSTANKI novega blaga za obleke, izgotovljeno perilo in najnovije švinate rute so došli na zalogo.

Ostanki prodajajo se vsako sredo in soboto za skoro polovične cene na zalogi pri podjetju „HERMES“ bratov Vokač, v Ljubljani v Selenburgovi ulici št. 5, v prvem nadstropju, nasproti pošte. — Ostanki pošiljamo s pošto vsak dan, takoj ko dobimo naročilo. — Zahtevajte cenik od ostankov, perila in rut. Naslov za pisma zadostuje:

Podjetje „HERMES“ Ljubljana Selenburgova ulica št. 5 D.

820

Yse gospodinje navdušeno hvalijo staroslovito, domačo čajno znamko **Pekarek - ov čaj**

Dobiva se le v izvornih zavitkih z varstveno znamko »Kitajski deček« v vseh zadevnih trgovinah. 316

Zastopnik za Kranjsko: Grummer & Co., Ljubljana.

Naročajte „Domoljuba“!

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,
n. z. dež. civil. in rentne, mež. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na dožive je in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1913 K 170.217.149 00
Stanje gar. fondov koncem 1913 K 43.424.490 17
V letu 1913 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232 66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice.

Prospekti zas onj in poštaine prost.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Posebno letno in velika letna za skupno poljsko orodje. Za se dela z tankoto in stroj. pripravi, mišči lego in vsaki sušen narabi in pri poljskih. 1913 11

F. S. Škrabar v Višnji gori,
katere že več let razpisuje priznanje najboljših, karističnih letnih

TURŠKE KOSE

v dolžini 34 41 47 cm 78 78 84 cm
po K 1 00 K 1 50

Pri naročilu na 10 komadov skupaj pošiljate prosto na vsako pošto. Priporočamo dobre primeren prenos.

Topla gužporočamo vsem rodbinam

krasne ostanke blana
za obleke, sukanje, bluze, srajce itd.

Novih legih vzorcev

5 let zavoj K 15 —, lepša vrsta zavoj K 20 —, najlepša vrsta zavoj K 25 —
Imate po povzetju pošilja.

A. Jelinek, l. deželna blaginica v Jadranski (Morava),
Zelo lepo preobčeno. Zelo postavi, kusi moči.

Obišči se naša cela rodbina!

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

IGN. VOK
špecialna trgovina šivalnih strojev in koles.

Ljubljana, Sodna ul. 6,

katere ima po ugodnih cenah in obrokih od strokovnjakov priznana najboljše šivalne stroje v Evropi in to so »**PPAFF**« v veliki izbiri in zalogi.

Pouk v vezenju brezplačen. Zastopnike sprejemam. Cenike pošiljem na ogled.

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ-BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TEREZIJE CESTA št. 14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAMTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

494

Oučjo volno

vsake vrste, oprano in neoprano

kupim po najvišji ceni!

Prevzamem vsako množino proti gotovini. Vožnino po železnici ali pošti plačam sam.

I. Grobelnik
Ljubljana - Mestni trg št. 22.

Stanje vlog čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruza z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, prtiličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

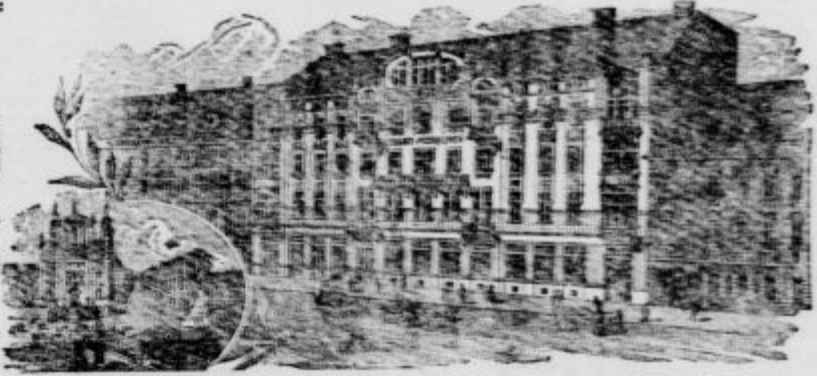
sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 3/4 %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vložnih **100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.**

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: **Anton Belec**, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. **Dr. Josip Dermastia**, Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. **Karol Kauschegg**, veleposestnik v Ljubljani. **Matija Kolar**, stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar**, hišni posestnik v Ljubljani. **Fran Leskovic**, hišni posestnik in ravnatelj »Ljudske posojilnice«. **Ivan Poljak ml.**, tovarnar. **Karol Poljak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani. **Gregor Štobar**, župnik na Rudniku.

Kava

50 % ceneje!

Ameriška štedilna kava, tepe dišeča, izdatna in zdrava. 5 kg vreča za pekačnje K 11- prostu po povzetju. Po kilograma prvovrstnega šinega čaja za K 2-20 pošlje A. Schapira 473, Ljubljana in cca. Galanta.

OROŽJE in KOLESA
na obroke. Posamezni delirajeneje il. ceniki zastoj.

F. Dušek, tovarna orožja, koles, sivinskih strojev. Opčno ob dr. žel. 3128, Češko, 3387

Naročajte, Slovence!

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN ZUNANJE BOLEZNI.
LJUBLJANA-KOMENSKEGA ULICA-4
DIREKTOR DR. FR. DERGANČ

SUKNO PERILO OBLEKE ČEVLJE OSTANKI

in vsako blago po najnižih cenah Jugoslovanske razpikjalna

R. STERMECKI v Celju šte. 305, Štajersko.

Zahtevajte cenik s slikami iz vsake stvari. Pri naročilih iz Amerike, Nemčije in Balkana treba denar naprej poslati.

Učenca za trgovino, primerno krepkega in iz poštene hiše, sprejme takoj **IVAN LEVŠTEK**, trgovec v Sodražici (Dolenjsko). 913

Velika svota denarja se zamore naključiti vsakomur, ki postane naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: **Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.**

Ustanovljeno leta 1893. Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

5 %

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.788.340 K.

Nadestvo:

I. predsednik: **Andrej Kalan**, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.
II. podpredsednik: **Karol Pollak ml.**, tovarnar v Ljubljani.

I. podpredsednik: **Ivan Sušnik**, stolni kanonik v Ljubljani.
II. podpredsednik: **Karol Pollak ml.**, tovarnar v Ljubljani.

Člani: **Fran Borštnik**, o. kr. profesor v p. v Ljubljani; **Dr. Ferdo Cepak**, stolni kanonik v Ljubljani; **Ivan Dolenc**, o. kr. profesor v Ljubljani; **dr. Jožef Gruden**, stolni kanonik v Ljubljani; **Anton Koblar**, sodnik v Krakvu; **dr. Jakob Mohorič**, odvetniški sodnik v Ljubljani; **dr. Fran Papež**, odvetnik v Ljubljani; **B. Remec**, ravatelj trg. šole v Ljubljani; **Anton Sušnik**, o. kr. gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Viljem Schweitzer**, odvetnik v Ljubljani; **dr. Aleš Ušeničnik**, prot. bogoslovja v Ljubljani; **Fran Verbič**, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: **Anton Kršič**, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: **Anton Cadež**, kmet v Ljubljani; **Ivan Mlakar**, profesor v Ljubljani; **K. Gruber**, o. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; **Avguštin Zajec**, o. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Vsak petek, vsako nedeljo

se ustavi, ta ničvredna „Bazar“-ura, katero sem kupil šele pred nekaj tedni. Ni čuda! Pokrov se zapira slabo, tako, da uhaja vedno prah v notranjost. Kolesje teče na medenih ploščah, mesto na rubinih; pri navijanju mi je pero že dvakrat počilo, ker nobene opore nimam. Spirala izkoči pri vsakem potresljaju, ako je toplo, gre ura prehitro, ako je pa mrzlo, zaostaja, tako, da nikoli ne pridem ob pravi čas, kratko, to je grozno. V tem oziru res zavidam svojega brata za njegovo fino uro; ista se dobro zapira, teče na rubinih, ne da se previti, gre natančno pri sekundi, da ima res pravo veselje z njo. Zadosti sem se že, kerli! Še danes si naročim dobro uro pri svetovni tvrdki H. Suttner, Ljubljana št. 1.

Krone		Kilne	
Nr. 410. Nikelnasta ura Roskopf, 36 ur šlofa	4 10	Nr. 191. Srebrna tula Roskopf-ura, dvojni pokrov	12 50
Nr. 118. Srebrna remontirana ura	7 80	Nr. 38. Amerikanska double zlata veržica, moderna taroob	2 80
Nr. 121. Srebrna remontirana ura, 4 kamnov	11 50	Nr. 863. Nikelnasta veržica	1 50
Nr. 123. Srebrna cilindar-remontirana ura, 4 kamni in 2 medenih pokrovom	11 50	Nr. 125. Amerikanska double zlata zavrtna veržica, 45 cm dolga	1 50
Nr. 127. Srebrna remontirana ura, 4 kamnov, gravirano kolesje, meden pokrov	12 —	Nr. 1022. srebrni rožnovenec, zelo lepo izdelan	1 80
Nr. 144. Srebrna remontirana, dvojni pokrov	10 50	Nr. 148. Ikaratni zlat prstan s kamnom	2 80
Nr. 188. Srebrna „IKO“-ura, 12 kamnov, zelo natančno šlofa	19 —	Nr. 149. Novo zlato, prstan s kamnom	2 80
Nr. 228. Srebrna Roskopf-ura, dvojni pokrov	12 80	Nr. 1569. Ikaratni zlati uhani s legonni kamni	2 —
Nr. 320. Srebrna Kavali-ura, dvojni pokrov, posebne tanki plošča, 12 kamnov	19 50		

Razpošilja se po povzetju ali pa se denar v naprej pošlje. — Za neugajajoče stvari se denar nazaj pošlje.

Bogato ilustrovani cenik s tisoč podobami zahtevajte zastoj in poštine prosto.

Svetovna razpošiljalnica **H. Suttner** samo v Ljubljani št. 1 nima nobene podružnice.

Največja špeciialna trgovina za boljše ure.